

# אנ"ש בלעטל

דחסידי תולדות אהרן בארה"ק ובחול"ל

בס"ד • מהנעשה והנשמע בצל הקודש של כ"ק מרן רבינו שליט"א ובהיכלי אנ"ש בכל אתר ואתר • גליון 64 • פרשת וישלח תשפ"ג

## בפתח הבלעטל

### להיוולד מחדש

אם היתה אפשרות להיכנס למכונה כלשהי ולצאת בריה חדשה, כקטן שנולד, כולנו היינו רצים להיכנס לשם ומשלמים על זה מיליונים. מי לא רוצה למחוק את העבר? להזדכך מהחומריות שנדבקה בו, ולגשת אל החיים כמו מחדש, עם אותו טוהר וזכות לב כמו תינוק בן יומו.

למרבה הפלא, המכונה הזאת קיימת, והיא לא עולה יותר מחמשה שקלים, או פחות מזה אם אתם מנויים...

הכוונה היא כמובן למקוה. המכונה הקדושה הזאת מוציאה אותנו באכחת רגע חדשים לגמרי, טהורים, תינוקות שנולדו. נכנסנו למים ויצאנו, וכבר נטהרנו. הדברים אמורים כבר בספר החינוך, וביתר שאת כותב זאת האר"י הקדוש, שהטבילה גורמת לאדם להיות בריה חדשה, וסימנך: "ל'ב ט'הו'ר ב'רא ל'י אלקים" - ר"ת טב"ל וס"ת בר"א. ועוד זאת רמז האר"י הקדוש "טבילה" - טבל קה, שהאדם הטובל במקוה נעשה מחובר להקב"ה.

משמעות הדברים כפי שמבוארת בספר החינוך (ועל פי זה בספרים הקדושים), היא שהמקוה מחזיר את האדם לשורשו. בראשית בריאת העולם היה העולם כולו מקוה מים, זאת אומרת שהמים נמצאים בשורש עליון מאוד, בתחילת סדר ההשתלשלות והבריאה. כשאדם נכנס למקוה, הוא חוזר לשורשו האלקי, הוא מתבטל ונכלל בהש"ת, וכיון שכן, הוא יכול לצאת חדש לגמרי. בריה חדשה. זוהי גם הסיבה לכך שכשאדם טובל עצמו הוא מקבל צלם אלקים (של"ה הקדוש).

הדברים נפלאים, משום שמה זה כבר לטבול? אנחנו נדרשים לעשות עבודות קשות הרבה יותר, במחשבה דיבור ועבודה שבלב. כאן מדובר בפעולה טכנית פשוטה, ומעלתה עולה עד שמי רום. אמת כי אמרו הצדיקים שטהרת המקוה צריכה לבוא יחד

## מיאנסי שטיבל

הרה"ח ר' יהודה איינהורן שליט"א והרה"ח ר' משה יוסף גארעלניק שליט"א חוזרים לימי קדם על הקמת השטיבל במאנסי בהוראת רביה"ק זי"ע וימי הארה בצל כ"ק מרן רבינו שליט"א

10

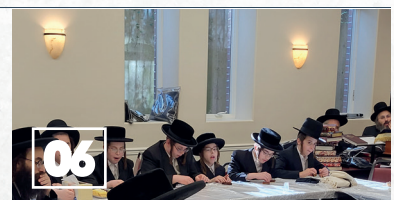


### א דאווענען גשמה

על ההבדל בין יגיעת התפילה לפני ההתקרבות ואחרי: לדמותו של הרה"ח ר' שלמה בראנדסארפער ז"ל. חסידי קדמאי

### ישיבתנו בחול

יריעה מיוחדת לרגל התפילה והשיחה המיוחדת של בחורי הישי"ק במאנסי בצל כ"ק מרן רבינו שליט"א. מסע הקודש



שואבין רוח הקודש במצוה טאנץ • משולחן המלך • מופתים מעידים על אדם? ← כלי ראשון • אהבת קדומים מלאנדאן הבירה ← שיח אנ"ש • הכרת הטוב עד היכן ← מעשה ולקחו • ועוד



# אנ"ש ברעטל

דחסידי תולדות אהרן בארה"ק ובחור"ל

• בס"ד  
גליון 64  
פרשת  
וישלח  
תשפ"ג

**י"ל ע"י מערכת 'קול אנ"ש'**

**מ"ל ומנהל המערכת:**  
הר"ר מרדכי קרויס

**אחראי תוכן:**  
הר"ר שמעון דימאנט

**אחראי ניהול:**  
הר"ר שמעון קעלער

**אחראי פרסום ומודעות:**  
הר"ר משה קרישבסקי

**כותבים ומשתתפים:**  
הרה"ח ר' מרדכי הכהן בלום  
הרה"ח ר' נתנאל קרישבסקי  
הרה"ח ר' צבי משי זהב  
הר"ר אהרן ברי"א יאראוויטש  
הר"ר חיים טוביה מוקס  
הר"ר אהרן יאקאבאוויטש  
הר"ר מרדכי שלום שטיינבערגער  
הר"ר אברהם דוב יאקאבאוויטש  
הר"ר שלמה בר"מ סאמעט  
הר"ר ראובן יהושע בלום  
הר"ר שמעון דימאנט  
הר"ר ישעי' יששכר ווייס  
הר"ר נתן ליכטנשטיין  
הר"ר יוסף שלום לויפער

**תמונות:**  
הר"ר יוסף שלום קרויס

**הפצה:**  
בית שמש: הר"ר משה דוב ראזנפעלד  
ארה"ב: הר"ר ישראל קעלער - שנעל

להערות והארות בעניני הבלעטל ניתן  
להשאיר הודעות בקול אנ"ש שלוחה 0

**לעדכונים למדור 'בחצרות אנ"ש'**  
**ומ'הנעשה והנשמע':**  
05041-74681

**פרסום עסקים:**  
02-5630-350

**פרסום ארגונים:**  
05331-70320 | 05484-07851



עם ביטול ולב נשבר, כי זה עצמו ענין המקוה - ההתבטלות וההתכללות בשורש האלקי, ועדיין, מדובר במעשה פשוט וקל שיכול כל כך לרומם אותנו, עד שקשה להפסיד אותו אפילו פעם אחת.

לא צריך יותר מעצם זה שרביה"ז זי"ע הקדיש שני מאמרים למעלת המקוה, 'טהרת המים' בשולחן הטהור, ו'מקוה ישראל' בטהרת הקודש, כדי להבין עד היכן רם ונשגב הוא הדבר.

## כמי תענית

סיפורים רבים ישנם על יהודים שהתאוננו על קשיים והתחבטויות בכל חלקי היהדות, והצדיקים אמרו להם שאין כאן מהומות גדולות, אלא נקודה קטנה ופשוטה: חסר להם מקוה. אדם חושב לפעמים לעצמו למה הולך לי קשה ולפלוני קל, והתשובה יכולה להיות פשוטה מפשטות: מקוה. מקוה מסוגל לאמונה, אמרו הרבה צדיקים, ואם היה למישהו ספיקות באמונה, הורו לו להקפיד על מקוה.

הרה"ק המגיד מזלאטשוב זי"ע אמר בשם רבו הבעש"ט הקדוש זי"ע שאמר שפעל בשמים שהמקוה שאדם טובל בבוקר ייחשב כמו תענית! הבעש"ט הקדוש גם אמר שעל ידי טבילה במקוה נעשית המתקת הדינים ונושעים, כדברי הכתובים "מקוה ישראל ה' מושיעו בעת צרה". כשאדם חוזר לשורשו האלקי, שם הכל טוב טהור וזך, הדינים נמתקים והוא נושע ברוחניות ובגשמיות. והמגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע גם מעיד



אדם חושב לפעמים לעצמו למה הולך לי קשה ולפלוני קל, והתשובה יכולה להיות פשוטה מפשטות: מקוה.



שמרן הבעש"ט הקדוש זי"ע זכה לכל המדרגות שלו בזכות המקוואות שערך.

יכלה הנייר אם ננסה להביא כאן כל מה שאמרו הצדיקים הקדושים על המקוה, אך הצד השווה שבדבריהם שהפליגו ברוממותו עד אין קץ. ובאמת הדברים פשוטים אצל כל בר בי חסידות דחד יומא, ולא נצרכו הדברים אלא לזכור את החשיבות והמעלה. להעריך את מה שיש בידינו.

בפרט שאנ"ש זכו לטבול במקוואות המפוארים כנהגת רבוה"ק זי"ע ולהבחל"ח כ"ק מרן רבינו שליט"א, אשר אם בנוהג שבעולם לסיים כל מאמר אודות המקוה על הזהירות הנצרכת בענין שמירת עינים, הרי רבוה"ק הקלו עלינו עבודה זו, בתקנת הגדרים והסייגים לצניעות המקוה, ואין לנו אלא להיטהר ולהתקדש בקדושה של מטה, ועל ידי זה להתקדש בקדושה של מעלה, כפי שהרה"ק ר' ברוך מקאסוב זי"ע כותב, שכשאנחנו מכניסים את עצמנו במי הטהרה - הקב"ה טובל את נשמתנו בשמי מרום. אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים!

לפני ה' תטהרו!  
מערכת 'קול אנ"ש'

לנדסום במדוד זה בהנהגה מיוחדת  
 לבעלי שחחה יש להתקשר  
**02-5630-350**

**היכל  
 השמחות**



נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו

עוד ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים

קול ששון קול חתן  
 וקול שמחה וקול כלה



ברוב שבת והוראה להשיית על כל הטוב והחסד אשר גמלנו  
 כה יוסף ה' עמנו וגמלנו רוב חסדיו סלה  
 שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה  
 יום שמחת כלולות אפריון בנינו הזקרים שיחיו

החתן הבחור המופלא בחנו"ש  
 יוסף נ"מ עב"ד  
 הכלה הבתולה המהוללה  
 גיטל זיסל תחי'

הננו מתכבדים להזמין את מע"כ וביב הי"ו לבוא ולהשתתף בשמחתנו  
 שתתקיים בעוה"שית בשעה טובה ומוצלחת ולמזל טוב  
 ביום רביעי פרשת וישב לסדר יו"ד ה' את יוסף  
 אור לכ"א כסלו תשפ"ג לפ"ק  
 באולמי עסטרייכער רח' רשב"י 1, בית שמש  
 החופה א"ה בשעה 5:30 אחר השקיעה  
 נשמח מאד לקבל פניכם בשמחה לברך ולהתברך במאור  
 ונזכה במהרה לשמחת ציון וירושלים  
 ידידיכם המצפים לקראת בואכם לשלום

חורי החתן  
**אהרן בריוער**  
 (ב"ב לבית סטארק)  
 בית שמש

חורי הכלה  
**אברהם אלטמן**  
 (ב"ב לבית מרגליות)  
 ירושלים ת"י

הזמנות  
 פרטיות לא  
 נשלחו  
 נא לראות  
 הזמנה זו  
 כאישית

ד"ב

הראשון צדיק האדם  
 ללמוד גפ"ת ומפרשים!



מקובל שמי שרצה  
 להיות מהחבריא קדישא  
 של הרה"ק הרבי ר'  
 אלימלך מליז'ענסק זי"ע  
**הוצרך  
 מקודם  
 ללמוד את  
 כל הש"ס!**

מירפא לנפש



בלימוד עמוד  
 היום' אנו מסיימים  
 את כל הש"ס!

ד"ב

**בשורה  
 משמחת!**

הסעות

לכל חלקי הארץ

עם אברכים מאנ"ש

ללא סמארטפונים

נסיעות בין עירוניות

רכבים 4-6 מקומות

רכבים חדישים - דיוק בזמנים

שירות מכל הלב



שמרו את המספר  
**02.5021782**

ידידכם  
 אברהם  
 יצחק  
 ארנאצ'אן

**כשר'ע  
 נסיעות**

מען פארט כשר

ד"ב

**המשכנתא  
 לא תשולם מעצמה**



מנהלי קרנות / עמותות / הקדשות איתנו בעז"ה לא תשארו תקועים עם תשלומי  
 השכירות ולא תצטרכו לדאוג איך לשלם את המשכנתא והתשלומים השוטפים

**רוגע  
 זה הסוד שלנו**

דואגים לניוס השוכר הנאמן, התיקונים והטיפולים  
 השוטפים במהלך תקופת השכירות ולאחריה, תוך מעקב  
 לשמורת ערך הנכס והתשלומים השוטפים של כל  
 הגורמים הרלוונטיים.

עם ניהול מדויק ודאגה לכל הפרטים הקטנים מול כל הגורמים  
**הנכס שלכם שווה ומניב הרבה יותר**

ידידכם: חיים אלול'ה סאל'ט

ניהול והשבת נכסים  
**samet**



קביעת מנישה ויעוץ  
 למטרת ניהול והשבתה  
**02-625-4005**

אנ"ש בלעטל מלווה את  
ביקורו של כ"ק מרן רבינו שליט"א בארה"ב

# מסע הקודש

השבת נועם הנשמות

## אלפי תושבי בורו פארק זכו להתרומם בשבת קודש בצלא דמהימנותא של כ"ק מרן רבינו שליט"א

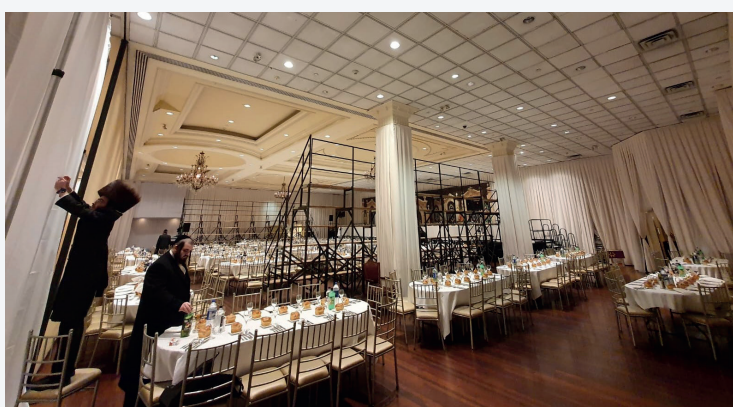
יריעה מכורטת תבוא אי"ה



שחרית בצל הקודש: בערב שב"ק בבית הרה"ח  
ר' יחזקאל בראך שליט"א, ביום ראשון בבית  
מדרשנו בבארא פארק



בעת ירידת הגליון לדפוס: הכנות אחרונות באולם לקראת  
החתונה בצל הקודש בווייליאמסבורג





**ובכן צדיקים ישמחו**

**הכנות להתונה הגדולה  
בנישואי נכד רבינו  
שליט"א ביום שני וישב  
באולם עטרת טשארגא  
במאנסי**

החתן הרב יוסף מאיר הי"ו בהרה"צ ר' אהרן שליט"א  
אב"ד קהילתנו במאנסי

**התעוררי מאנסי כי בא אורך**

**תכונה במאנסי לקראת  
שבת קודש פרשת ויצא  
בצל קדשו של כ"ק מרן  
רבינו שליט"א**

שמחת בית צדיקים: שבת עליה לתורה לבן הרה"צ  
ר' אהרן שליט"א | התפילות והשולחנות יתקיימו  
בבית מדרשנו הגדול במאנסי

הרה"צ ר' ישראל יוסף שליט"א בביקור בבתי אדמו"רים לקראת החתונה,  
בין השאר: האדמו"רים מסאטמאר, מונקאטש, באבוב 45, סקולען, בית חיים יהושע שליט"א



**בית המדרש  
תפילות אהרן**  
מאנסי

**לקראת שבת לנו ויגבה**

מסדרו יחידה יוצאת נשוא  
הבן מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה  
המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

**כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א**

אשר יבא ליושבי בדידות ויבטח נב"ת מרן מאנסי י"ו  
למבית פרישת וישראל תבליט  
ליל המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

**סדרו של שבת**

התפילות והשולחנות בבית  
**בבית מדרשנו**  
46 Suzanne Dr. Spring Valley, NY 10977

שבת (שבת) - 4:45  
שבת (שבת) - 9:30  
שבת (שבת) - 11:00  
שבת (שבת) - 5:00

המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה  
המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

יאהב לביב וליבית ורוח חתונה ויחידה יחידה  
ליבית חתונה ויחידה יחידה

**מסגרת**

נעלה את יושביו על ראש שבתנו

**עוד ישמח בניו יהודה ומישראל ויחידה יחידה**

קול שישן  
קול חתן

קול אומרים ויחידה יחידה  
קול אומרים ויחידה יחידה

אשר יבא ליושבי בדידות ויבטח נב"ת מרן מאנסי י"ו  
למבית פרישת וישראל תבליט  
ליל המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

**יוסף מאיר**

מרת  
בן מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

התפילות והשולחנות בבית  
**בבית מדרשנו**  
46 Suzanne Dr. Spring Valley, NY 10977

שבת (שבת) - 4:45  
שבת (שבת) - 9:30  
שבת (שבת) - 11:00  
שבת (שבת) - 5:00

המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה  
המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

יאהב לביב וליבית ורוח חתונה ויחידה יחידה  
ליבית חתונה ויחידה יחידה

**תפילות אהרן**  
מאנסי

**שבת'ק וישב**

שבת שליט"א ליל א"ת ויחידה יחידה  
המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

**סדרו של שבת**

התפילות והשולחנות בבית  
**בבית מדרשנו הגדול**  
46 Suzanne Dr. Spring Valley, NY 10977

שבת (שבת) - 4:45  
שבת (שבת) - 9:30  
שבת (שבת) - 11:00  
שבת (שבת) - 5:00

המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה  
המסגרת מרן שליט"א, ליל א"ת ויחידה יחידה

יאהב לביב וליבית ורוח חתונה ויחידה יחידה  
ליבית חתונה ויחידה יחידה



## זכיה מיוחדת:

# תלמידי הישיבה קטנה במאנסי הגיעו לתפילת ראש חודש בצל כ"ק מרן רבינו שליט"א

לאחר ההצלחה הגדולה בהקמת הישיבה לבחורי אנ"ש בארה"ב כמשאלת קדשו של כ"ק מרן רבינו שליט"א



רצופות, כאשר כל בחורי הישיבה לקחו על עצמם סוגיא לעבד, וכל חברותא לקחה על עצמה סוגיא אחרת, וכל אחד ואחד מבחורי החמד השקיע את מיטב מרצו וכוחותיו כל אחד לפי כישרונותיו להוציא כלי נאה ומפואר בעמקות ובבקיאות רבה שהפליאה את כל צוות הישיבה.

את הסוגיות הללו כרכו לפונדק אחד והביא תשורה נאה לרבינו שליט"א מנחת ביכורים, קונטרס רב האיכות, לאמר "ראה גידולים שגידלת לשם ולתפארת".

לאחר שבוע של עמל התורה זכו בחורי החמד ביום חמישי פ' תולדות להגיע לתפילת שחרית מרוממת בצל הקודש בעי"ת לייקווה, תפילת ראש חודש מרוממת ביותר, שרוממה את הבחורים טפחיים מעל גבי הקרקע החומרי. לפני העמוד ניגש כ"ק רבינו שליט"א, ותפילת השחרית היתה לעילא ולעילא ועוד תשאר חרוטה בלבוותיהם של בחורי הישיבה לזמן רב, להלהיב את ליבם בעבודה שבלב זו תפילה.

לאחר תפילת שחרית התקיים מעמד לחיים עם רבינו שליט"א. כאשר במעמד זה עלה מנהלה הרוחני של הישיבה הרה"ח ר' שאול יחזקאל פערלשטיין שליט"א, והציג בפני רבינו שליט"א את המתנה היקרה שהביאו הבחורים לפני כ"ק רבינו שליט"א וניכרה קורת רוחו הגדולה. לאחריו נשמעו דברים קצרים מפי הרה"צ ר' אהרן שליט"א אב"ד קהילתנו במאנסי בדברי חיזוק ועידוד לבחורי החמד.

ולאחריו נשמעו דברים כדרבנות מפי המגיד שיעור הרה"ג

כלל אנ"ש די בכל אתר ואתר עקבו בלב מלא שבח והודיה על משאת ומשאלת נפשו של כ"ק רבינו שליט"א כי מתגשמת, בפתיחתה ויסודה של הישיבה קטנה לבחורי אנ"ש בארה"ב, ישיבה קטנה שבה השקיע רבינו שליט"א עמל ויזע למען יוכלו תלמידי אנ"ש להמשיך לחנך את צאצאיהם על דרך רבותינו הק', ולקבל השפעתם והדרכתם ממעיין הקודש.

ב"ה אשר הישיבה התייסדה קמה וגם ניצבה עלתה ניצה והיא פורחת בהצלחה מרובה וגדולה לאין ערוך וסיעתא דשמיא מיוחדת אשר מלווה אותה. מקום משכן הישיבה בעי"ת מאנסי יצ"ו - המקום אותו טיפח בעשר אצבעותיו רבינו שליט"א עשרות בשנים, והשקיע דמים תרתי משמע למען הצלתו, ובראשות הישיבה עומד הרה"צ ר' אהרן שליט"א אב"ד קהילתנו במאנסי אשר מנהל את הישיבה בעוז וברמה, כאשר הגדול העומד על גבה של הישיבה הוא כ"ק רבינו שליט"א, המלווה אותה על כל פרט ופרט ועל כל צעד ושעל.

לרגל ביקורו של כ"ק רבינו שליט"א בארה"ב לחיזוק אנ"ש בחו"ל ולרגל שמחת בית צדיקים בשמחת נישואי נכדי רבינו שליט"א, החליטה הנהלת הישיבה לרומם את בחורי החמד בתפילה מיוחדת בצוותא חדא עם כ"ק רבינו שליט"א, אך רבינו שליט"א דרש שבחורי החמד יעשו הכנה ראווה ויכינו עצמם כדבעי לרגל המעמד הגדול.

לאור זה יצאה הנהלת הישיבה במבצע מיוחד לבחורי החמד, של שבוע של לימוד התורה ושעות

לאחר מכן זכו בחורי החמד לעבור בזה אחר זה בפני רבינו שליט"א כאשר רבינו שאל את כל אחד ואחד לשמו, וזכו לקבל מאת כ"ק רבינו שליט"א את ספרו על השבת קודש ספר 'לך והודיעם'.

לאחר מכן יצאו הבחורים לאכול פת שחרית, כאשר בהזמנתו המיוחדת של רבינו שליט"א הגיעו הבחורים אחר כך לבית האכסניא לסעודת ראש חודש, לסעודה שתלמידי חכמים מסובין בו. באותו מעמד ירד רבינו שליט"א מן ההר אל העם וגילה קירבה מיוחדת לבחורי הישיבה החשובים. רבינו שליט"א אף נשא באותו מעמד פלפול מיוחד על דרך אגדה במסכת קידושין - המסכת הנלמדת עכשיו על ידי בחורי הישיבה ובסוגיא הנלמדת עכשיו 'סוגיא דשליחות' בהרחבת כל דברי הראשונים בסוגיא זו.

בחורי המעמד יצאו מן המעמד מלאים זיוו בתורה ועבודה, ובכוחות מחדשים ורעננים לעלות מעלה מעלה, בתורה ועבודת השם יתברך.

ר' אהרן דייטש שליט"א אשר ביטא את התרגשותו כי רבה על ישיבתו של רבינו שזה עתה הוקמה וכבר עלתה הצלחתה פלאים. בדבריו האריך על הקשר העמוק של רבינו שליט"א אל הישיבה הקדושה, ועל ההשקעה האדירה של הבחורים שעושים חיל בלימודם, ומסורים ככל לבם ונפשם לעלות מעלה מעלה במעלות התורה והחסידות על דרך רבינו שליט"א.

דברים חוצבים מאת פני הקודש זכו בחורי החמד לשמוע באותו מעמד מפי כ"ק רבינו שליט"א, בדבריו נתן רבינו שליט"א השיר והשבח לחי העולמים שהביאנו עד הלום בחינוכה ויסודה של הישיבה הקדושה לשם ולתפארת, ישיבה אשר היא לשם שמים לגדל בנים ובני בנים שיהיו עוסקים בתורה ובמצוות. ורבינו שליט"א הרעיף בדברי ברכה וחיזוק לתלמידים החשובים. ובחורי החמד פצחו בניגוני שמחה ניגוני תורה לכבודה של תורה.

רוצים שולחן שבת מהחלומות?  
אל תחכו לצפוף שני!

קליין הפקות & פאזי, דניאל

**ימים  
אחרונים!**



**לזכות בחבילה שתסדר אתכם**



**חבילת עונג שבת:** שולחן + 6 כסאות + כלי פורצלן  
מפות + מפיות בד אישיות + חבקים + סכו"ם + פמוטות  
קריסטל + 3 בקבוקי יין + מפית לחלות + זמירות שבת

**\*3036**

הזדמנות  
הרבנים:  
מצוה לתרום  
מעשר  
מכספי

הגרלת 'חלום ומלואו'  
עוד דגם מסתיימת,  
הזכייה קרובה לבוא!



**בית אם**

# משולחן המלך

נקודות, ענינים, הנהגות בצל קדשו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

הרד ארון בריא יאראוויטש



שליט"א לברכם.

## שמשם שואבין

אחר המצוה טאנץ אמר רבינו שליט"א למחותנים האדמו"רים מקרעטשניף ומעליץ ודז'יקוב וויזניץ שליט"א, שהיתה כאן בחינה של שמחת בית השואבה "שמשם שואבין רוח הקודש".

## כבוד היחוד

אמר רבינו שליט"א, שרצה למסור קודם החתונה לציבור שכל הטראסק שעושים לא עושים כלל משום כבוד עצמי, רק לכבוד היחוד הגדול שנעשה למעלה ונשפע יחוד למטה, ומשום כבוד האבות הקדושים - לכן עושים שמחה גדולה.

## להכין כלים לשפע

ואמר רבינו שליט"א עוד שכל אחד יכין כלי קיבול בתוספת תורה ועבודה כדי לקבל את ההשפעות הטובות הנמשכות בעת השמחה.

## יום החופה

ביום ד' וישלח היתה החתונה. תפילת מנחה ביום החופה התפלל רבינו שליט"א במערת שמעון הצדיק ומשם נסע לרחובות.

## לחזק אלמנות ויתומים

כשהגיע רבינו שליט"א לאולם אמר למחותנו כ"ק אדמו"ר מקרעטשניף שליט"א, שקיבצו את כל האלמנות והיתומים בעיר רחובות, וכדאי להיכנס אליהם ולברכם לפני החופה, והלך רבינו

אכבוף החתונה בצל הקודש - השליחה  
וחתונתנו רבינו שליט"א, אוה"ר יחיאל מיכל  
שליט"א, בני הראשון של בהרי"צ ר' אשה  
שליט"א, ר' יואל של"ג

## לבישת השטריימל

בשב"ק פרשת ויצא התקיימה שבת אויפרוף, ולפני תפילת מנחה הגיעו החתן והמחותן והסבא ללבוש את השטריימל אצל רבינו שליט"א. רבינו שליט"א לקח השטריימל וזרקו ארצה כמנהגו בקודש, ואמר שקודם צריכים לקיים "מאשפות ידים אבינו", "אמת מארץ תצמח", "ותשלך אמת ארצה" - ואז "אמת מארץ תצמח".

ואמר רבינו שליט"א "דער חתן זאל דאס אויפהייבן", ואח"כ לקח רבינו שליט"א את השטריימל ואמר שגם הסבא כ"ק אדמו"ר ממעליץ שליט"א והמחותן הרה"צ ר' דוד משה ראזנבוים שליט"א יחזיקו בידו וילבישו ביחד השטריימל.

## ליל שבת קודש

בליל שב"ק אמר 'מלך אביר' בנוסח לעלוב שמזמרים בשבתות המיוחדות. לא אמר דא"ח, רק ביקש מהמחותן כ"ק אדמו"ר ממעליץ שליט"א שיאמר תורה.

## כי הרחיב ה' לנו

בדא"ח צפרא דשבתא אמר רבינו שליט"א בסוף דבריו, כי היה נידון וספק האם לקיים השמחה בעיה"ק ירושלים אם בעיר רחובות, וזימנה ההשגחה העליונה שתהיה בעיר רחובות, "כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ", ובוודאי אם זימנה ההשגחה כך יכולים שם להאיר שם באור ה', ואין שום נפק"מ מבחינת מקום, ואפשר להאיר שם גם באורו של ירושלים, כמו שרואים בפרשה שיעקב אבינו ע"ה בעת הגילוי לא היה בירושלים רק בבית א-ל, ועכ"ז המשיך שכינה מירושלים עד לשם. ובשב"ק זו שקוראים את הקריאה של יעקב אבינו נמשכת ההשפעה משב"ק זו עד לשם, כי שבת היא מקור הברכה לכל ששת ימי המעשה.

## קדושת השמחה

בדא"ח רעוא דרעוין דיבר רבינו שליט"א מהשמחה, שהאבות הקדושים באים להשתתף ורואים בצערנו, והם יודעים עד כמה הגאולה קרובה, רק לא ניתנה להם רשות לגלות.

# לשולחן השבת פניני דא"ח על פרשת השבוע

כמו שהקשו שם חז"ל "והא כתיב 'אשרי אדם מפחד תמיד'", ותירצו "ההוא בדברי תורה כתיב", וביאר שם רש"י "אשרי אדם שמתירא ומפחד על תלמודו שלא תשתכח ממנו ולזה חוזר על תלמודו תמיד", וכן הוא בכל מעשיהם, שהצדיקים מוצאים תמיד פגמים במעשיהם.

ואת זה השיג יעקב לאחר שהתפלל "קטנתי מכל החסדים ומכל האמת", ופירשו חז"ל שאמר "שמה משהבטחתי נתלכלכתי בחטא", והתחיל למצוא פגמים וחסרונות במצוותיו כדרכי הצדיקים שמוצאים תמיד פגמים במצוותיהם, וכן אמר "אשר עשית את עבדך", שייחס את כל המצוות להש"ת, שרק עם הש"ת עשה את המצוות, שנתן לו את החיות לקיימן, ואם לא שייך לקחת לעצמו שום זכות. ואזי נחה דעתו שהבין שכל יראתו היא יראת הצדיקים, שעל זה נאמר "אשרי אדם מפחד תמיד".

(וישלח תשפ"ב)

## על ידי קיום המצוות אין לכוחות הרע שליטה על האדם

יעקב אבינו שלח לומר לעשו "תרי"ג מצוות שמרתי", כי על ידי זה נעשיתי כסא ומרכבה לשכינתו יתברך, ותרי"ג אורות המצוות מאירים בו, והרי אני לגמרי רוחני, ואי אפשר לך להיות שליטה עלי.

(וישלח תשפ"ב)

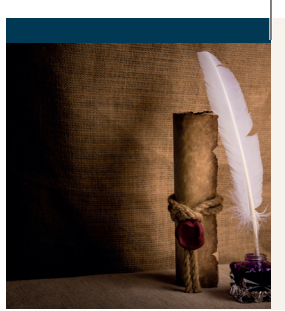
## דרך הצדיקים להתיירא תמיד שמא אין מעשיהם כראוי

כתוב "ויירא יעקב מאד ויצר לו". והענין שיעקב ראה, שעל אף שהתחזק בבטחון בהש"ת, עם כל זה עדיין מתיירא מאוד מעשו הרשע, ולכן "ויצר לו", שהיה צר לו על היראה החיצונית, כי כתוב "ופחדו בציון חטאים", ואמרו חז"ל שרק החוטא יש לו פחד חיצוני.

אמנם אחר התפילה נחה דעתו, כי הבין שאין זו יראה חיצונית אלא יראת הצדיקים, שמפחדים תמיד אולי אין מעשיהם שלמים.







# כלי ראשון

אהבת קדומים וזכרונות הוד  
בצל רביה"ק זי"ע

הרה"ח ר' נתנאל קרישבסקי שליט"א

## א. הנעלבים ושומעים חרפתם

שמעתי מהרה"ח ר' יחזקאל דימאנט שליט"א סיפור נורא ועם מוסר השכל מיוחד לדורות מרבינו זי"ע.

כידוע נשא רבינו זי"ע את הרבנית הצדקנית ע"ה בשלהי שנת תרצ"ט ימים ספורים טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה, ובמשך כמה שנים לא זכה לזש"ק ל"ע, עד לשנת תש"ג אז נולד לו בנו בכורו כ"ק אדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א.

טרם זכה רבינו זי"ע להיפקד בדבר ישועה ורחמים, בא אחד והתרעם מאד על רבינו זי"ע והאשים את רבינו זי"ע בדברים קשים ובזויות מאד. והטיח בו שהוא לבדו אשם בזה שטרם זכה לישועה, כי אינו עושה פעולות כדי למהר את הישועה, ועוד ועוד דברים בוטים כמדקרות חרב - מה שגרם לרבינו זי"ע לשברון רוח גדול מאד.

וראה זה פלא: תקופה קצרה לאחר כך זכה להוושע בפרי בטן למז"ט. ומעשי אבות סימן לבנים: בנו של רבינו זי"ע ה"ה הגה"צ אדמו"ר ממבוקשי אמונה שליט"א על עצמו, שכידוע עשרות בשנים ציפה לישועה לזכות בזש"ק, והלך וביקר אצל רופאים, וכן הלך אצל צדיקים ומקובלים בכל מקום ומקום, פעם פגש במקובל אחד שאמרו עליו שהוא רואה נסתרות ועתידות, ובאמת היה מעולה במידותיו והנהגתו, וכיוון לכמה וכמה דברים לנכון, והוא נענה ואמר לו שבשום אופן אינו רואה ישועה עבורו. והיה הגה"צ מאוד שבור מזה לשברי שברים, אך קיבל באהבה את הדברים ושתק בדומיה, והתחזק מאד שיד ה' לא תקצר להושיע, ואז הזכרתי לו את דברי אביו רבינו זי"ע והעובדא הנ"ל, ותקופה קצרה אחר כך זכה בע"ה להוושע בדבר ישועה ורחמים למז"ט.

## ב. ער איז נישט ביי דיר אין די הענט...

כשמו"ח הרה"ח ר' ראובן יהושע קעלער ז"ל היה בגיל שמונים בערך, כששכב על ערש דוי בביתי (וגם היה נכנס ויוצא מפעם לפעם לבית הרפואה), והיו אצלו מצבים עולים ויורדים, אני טיפלתי בו עד כמה שהיה ביכולתי בעניני רפואה.

באותה עת הייתי צריך לנסוע לחו"ל לצורך גיוס כספים, וחששנו מאוד אם אפשר שאעזוב במצב כזה, ולכן שאלתי את דעת קדשו של רבינו זי"ע על כך, אם לצאת לחו"ל במצב כזה או לא.

נענה ואמר רבינו זי"ע כדרכו בדברי האמונה הפשוטים והנהירים, "דו האלטסט נישט צו דיין שווער'ס לעבן, ער איז נישט ביי דיר אין די הענט...". ובירך רבינו זי"ע לפרידת שלום שאוכל לנסוע ונסעתי וחזרתי וב"ה לא אירע שום דבר לא טוב.

וכדברים האלו שמענו בשנים האחרונות ובפרט בתקופה האחרונה לפני שנפל רבינו זי"ע למשכב על ערש דוי, בשנת תשנ"ה, כשהיתה לו חולשה שבהליכתו בלי תמיכה במאן דהו לא היה יכול ללכת, וכמעט שנפל לאחוריו ל"ע, והמשב"ק הרה"ח ר' גבריאל שישא שליט"א מיד היה סומך ידו על כתפי רבינו זי"ע שלא יקרה ח"ו דבר מה. והתבטא אז רבינו זי"ע "ער מיינט אז ער האלט מיר צו, די אמונה אין אויבערשטן דאס האלט מיר צו".

## ג. יתגדל ויתקדש

שח לי הרה"ח ר' יחזקאל דימאנט שליט"א שרבינו זי"ע אמר פעם על מה שמובא י"ב כוונות יהש"ר ב'שומר אמונים' מאמר פתחו שערים, וכן ב'טהרת הקודש' תשובות סגוליות פ"ח, וכן ב'תקנות' - אמר רבינו זי"ע על זה שהעיקר מכל הכוונות הוא מה שמובא שם לכוון ש"יתגדל ויתקדש שמו הגדול בכל העולמות".

## ד. הפך בה והפך בה

בדף השער של ספה"ק 'יושר דברי אמת' להרה"ק ר' פייביש מז'באריז' זי"ע, שרבינו זי"ע ההדירו והדפיסו ברוב פאר והדר גם ביחד עם ספה"ק 'ליקוטים יקרים' של רבו המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע וגם כשלעצמו, הוסיף רבינו זי"ע שורה משלו ורצוי לדעת זאת.

השורה היא בזה הלשון: "הפך בה והפך בה ומינה לא תזוע ובה תחזי אמיתות העבודה", ובאמת ידוע שרביה"ק זי"ע תבע בכל השנים לעסוק בספר הקדוש הזה וממש לא פסק מפומיה לדרוש את יגיעת הספר הזה, ואף על עצמו העיד שזה היה אחד הספרים הראשונים והעיקריים שעסק בו, וזה הספר העמיד את מהותו, אשר כל הספר כידוע עוסק בתכלית הביטול להשי"ת. וכן היה נוהג להעניק ספר זה במתנה למקורבים.

## ה. מקוה לברית מילה

פעם אחר התפילה אירע שאחד שערך ברית מילה לבנו אצל רבינו זי"ע כיבד לרבינו זי"ע בסנדקאות. והודיע זאת לרבינו רק לאחר התפלה. רבינו זי"ע התאונן על כך שמודיע לו רק עכשיו, ואמר לו, למה לא אמרת זה קודם התפלה והמקוה, כי היה מכוון במיוחד בעת המקוה לברית מילה. והלך אז למקוה עוד הפעם לפני הברית מילה.

## ו. מופתים אינם ראייה

בעת שהרה"ק ר' חיים זאנוויל מריבניץ זי"ע הגיע בפעם הראשונה לארה"ק, היה אז אנלופיעניש, שהרבה אנשים הגיעו לראות בזיו עבודת הקודש שלו. דירתו היתה ברחוב סורוצקין בירושלים, וכולם הקטנים והגדולים רצו לראות עבודת הקודש, והיו רצים לפני החיידר והישיבה ברגל את המרחק הרב כדי לראות בטוב הצדיק שהיה מופלא מאוד, כי היה נוהג לצום בתשעה ועשירי באב, ושם אפר עליו, והתגלגל על הארץ בבכי רב על גודל החורבן, וגמר הטיש בשבתות בשבת בבוקר, וכו' וכו', ועבודתו הרמה כל השבוע, התורה והתפילה, הכל היה בלי אוכל ומתוך צומות, והכל בשמחה עצומה.

ושאל אז רבינו זי"ע: על מה רצים? מה רואים? וכולם כמעט ענו שהברכות שלו מתקיימות, והוא פועל ישועות באופן נורא שלא רואים כזאת.

וענה רבינו זי"ע שמופתים כשלעצמם הם עדיין לא סימן על גודל האדם וקדושתו, כי יש לפעמים שיש זכייה לאדם שברכותיו מתקבלות, מאיזו סיבה שעברה עליו, אבל זה שמדברים על סיגופיו ותפילתו ועבודתו הרמה, זה צריך לתפוס מקום. ושאל עוד בכל פעם שהלכו אליו, על עבודתו בתורה ותפילה, ואת זה הוא קיבל בהתפעלות.



וענה רבינו זי"ע  
שמופתים כשלעצמם  
הם עדיין לא סימן על  
גודל האדם וקדושתו,  
כי יש לפעמים שיש  
זכייה לאדם שברכותיו  
מתקבלות

"ישתדלו לקבוע דירתם במאנסי" | אנ"ש בלעטל חוזר להקמת  
השטיבל במאנסי בשנות ה'ל' ע"י רביה"ק זי"ע, ולימי האורה בצל הנהגת  
רבינו שליט"א כאב"ד הקהילה

# "אינעזוייניג פון דעם טיר איז נישט אמעריקע!"



הר"ר אברהם דוב  
יאקאבאוויטש

תמונות: ארכיון אנ"ש במאנסי

**ראשיתך מצער: כשחמש משפחות לא הצליחו להשלים מנין, והשטיבל שהוקם מגעגועים לתפילה של פעם | חבורות מסוג אחר: למה התאספו המבקשים של מאנסי, חסידים ובעלי מוסר כאחד, בביתו של הגר"מ שוואב? | בני היכלא דרעוא דרעוין: השעה שהנשמות של מאנסי השתוקקו אליה, ורביה"ק זי"ע המליץ להאריכה עוד יותר | הגבול עם אמריקה: על השטיבל שרוחות אמריקה נעצרו על מפתנו, וידעו להבדיל בין טפל לעיקר | לרגל השבת המרוממת במאנסי בצל הקודש, הרה"ח ר' יהודה איינהורן שליט"א והרה"ח ר' משה יוסף גארעלניק שליט"א מעלים זכרונות הוד מחיי השטיבל במאנסי משך כשני העשורים שרבינו שליט"א כיהן בו כאב"ד. פינת יקרת**

**בנין ירוחם חיים**

על שמו ולזכרו של  
הרה"ח ר' ירוחם חיים  
ב"ר מאיר ז"ל



ר' יהודה איינהורן  
בשיחה לאנ"ש  
בלעטל



ראכמאן ז"ל; הרה"ח ר' אליהו שטיינבערגער  
ז"ל; הרה"ח ר' שמשון אליעזר מינץ שליט"א;  
הרה"ח ר' שלמה בראנדסארפער ז"ל ועוד.  
היה אז גם הרה"ח ר' אליהו וויינבערגער ז"ל  
שהיה מגיע הרבה לוויילאמסבורג. באותה  
תקופה התקיימה שמחת הבר מצוה שלי,  
ומאד חפצתי שהרה"ק מסאטמאר זיע"א יניח  
לי תפילין, אך באותם ימים הרה"ק מסאטמאר  
התמוטט אז ולא זכיתי לכך.

"למאנסי הגיע אבי מורי ז"ל כאשר הוא  
התבקש על ידי המקורבים של הרה"ק ה'תורת  
מרדכי' מוויזשניץ זצוק"ל - אז אב"ד וויז'ניץ  
במאנסי - לשמש כ'קעכער' (טבח) לקראת ימי  
הפסח של אותה שנה, כיון שכל בניו הגיעו  
אליו והיה צריך לספק אוכל לכל הבאים לימי  
החג. אבי קיבל על עצמו את התפקיד ועבר  
להתגורר במאנסי."

מה לדעתכם ראה רבינו הקדוש ז"ע  
במאנסי שכל כך הפליג בשבחה, ומה הביא לשם  
את יבדלחט"א רבינו שליט"א?

"מאנסי היתה אז עיירה קטנה ונידחת  
מבחינה גשמית. מעטים היו תושביה, ובעיקר  
היו מעטים היהודים החסידיים שבה. החסידות  
היחידה שהקימה מוסדות התורה בעיר הייתה  
וויזשניץ אשר הקימה תלמוד תורה וישיבה  
- אפילו בית חינוך לא היה משלהם. הישיבה  
הכילה כחמישים שישים תלמידים אשר היו  
בניהם גם הרבה בחורים חסידי וויז'ניץ  
שהתגוררו מחוץ למאנסי, ואילו התלמוד תורה  
מנה רק שלשים תלמידים.

"הישוב החסידי במאנסי התחיל רק כמה  
שנים קודם לכן - בשנת תשכ"ה - עם בואו  
של ה'תורת מרדכי' למאנסי. היה זה הגרעין  
הראשון של הציבור החסידי במאנסי כאשר  
בחמישים שנים האחרונות פרצו וגדלו העדרים  
לאלפים ורבות של קהילות ישיבות ותלמודי  
תורה חסידיים ואנשי מעשה אשר ממלאים את  
העיר, ואף בגשמיות היא הפכה מני אז לעיר

"...ואלו אשר יש ביכולתם, ישתדלו לקבוע  
דירתם במאנסי, כי דירת כרכים קשה מאד בכל  
ענינים ברוחניות וגשמיות, אמנם בעיר קטן אין  
שם הבלבולים כל כך קשים, וכן יש שם יותר  
ישוב הדעת, וכן יתחזק בזה השטיבעל דשם,  
לכן אבקש מאד מכל אשר ביכולתם שכל זמן  
שהותם בחו"ל לקבוע דירתם במאנסי...". אלו  
הם דברי רביה"ק ז"ע במכתבו אל תלמידיו  
וחסידיו שבארה"ב, עוד בשנת תשל"ז, כאשר  
בוויילאמסבורג היתה קהילה מפוארת  
מחשובי אנ"ש אריות שבחבורה, וגם רבו של  
רבינו הקדוש הרה"ק מסאטמאר זיע"א היה  
אז עדיין בחיים חיותו, ובכל זאת בחר רבינו  
ז"ע להפנות את חסידיו אל מקום שומם ונידח  
כמאנסי דאז, אשר חוץ מכמה עשרות משפחות  
של חסידי וויזשניץ לא התגוררו בו בכלל  
חסידים, ומתלמידיו התגוררו באותה תקופה  
מתי מספר של כחמש משפחות ולא יותר.

חמש משפחות בלבד היו, אבל המה זכו  
לאור כי טוב. יען שרביה"ק ז"ע שלח לפניו  
להורות את כ"ק מרן רבינו שליט"א, שעמד  
אז בראש קהילתנו הצעירה במאנסי, ובעצם  
לא רק בראשות קהילתנו, אך כל נקדים את  
המאוחר.

ואמנם, אנ"ש במאנסי זכו אז לעשרים  
שנים מרוממות, עשרים שנים של ישוב הדעת  
במאנסי הנידחת אך מאנסי הרוממה. עשרים  
שנים זכו להסתופף בצל קורתו של כ"ק מרן  
רבינו שליט"א, שהדריכם בעבודת השי"ת  
בשליחות קדשו של כ"ק רבינו הקדוש ז"ע.  
עשרים שנה של שבתות מרוממות, של חברות  
נפלאות, של הדרכות ישרות, ושל תפילות  
מאירות.

בעידן השמחה הגדולה בשמחת בית  
צדיקים בחצר קדשנו בנישואי נכדי רבינו  
שליט"א, ועם התכונה הרבתי לקראת השבת  
הגדולה בצל הקודש בעיר מאנסי, כאשר אנשי  
שולמנו ברחבי ארה"ב ובפרט חברי קהילתנו  
במאנסי מתכוננים בסילודין והתרגשות לחתונה  
הבאה במעון קדשו של רבינו שליט"א בנישואי  
בן הרה"צ ר' אהרן שליט"א אב"ד קהילתנו  
במאנסי, ולשבת קודש הבעל"ט שתיערך  
בעז"ה במאנסי, לעת הזאת חזרנו עשרות שנים  
אחורה, ויצאנו לשמוע מפי ידידינו החשובים  
ותיקי חברי קהילתנו במאנסי, על תוכן אותו  
מכתב עוז חביון של רבינו הק', מה ראה רבינו  
הק' באותה עיר שכל כך המליץ לתלמידיו  
לדור בתוכו. ומה צופנת בתוכה העיר הזאת  
שבמנוחתה והרחבת דעתה עמדה בחסדי  
הבורא לעזר וסיוע לעבודת הקודש של כ"ק  
מרן רבינו שליט"א שנים ארוכות.

פנינו לחשובי אנ"ש במאנסי, הרה"ח ר'  
יהודה איינהורן שליט"א, ששהה כאן בארה"ק  
לרגל שמחה, והרה"ח ר' משה יוסף גארעלניק  
שליט"א, איתו שוחחנו מרחוק מקום אך לבו  
הסוער געש עד לכאן, אשר יחד השלימו לנו  
את הפאזל אודות סדר השתלשלותו וצורתו  
של השטיבל במאנסי באותם הימים.

## פרק ראשון השתלשלות השטיבל

ר' יוד'ל הוא גבאי בית מדרשנו במאנסי  
מיום הווסדו, והוא זה שבכל אותה תקופה  
שהתגורר רבינו שליט"א במאנסי היה יד מינו  
ואיש אמונו בכל דבר ודבר במסירות ונאמנות,  
כשמתמסר לשאת בעול כדי שרבינו שליט"א  
יוכל לערוך את עבודת הקודש. ר' יוד'ל גם  
מכיר את מאנסי למעלה מחמשים שנה, ואין  
מתאים יותר ממנו כדי לדלות מאמתחתו את  
קורות אותם הימים ואת גלגוליו של השטיבל,  
כמו גם על הימים הנפלאים בהם זכה לעמוד  
לימין הקודש.

ר' יהודה, מתי הגעתם להתגורר במאנסי  
בפעם הראשונה?

"למאנסי הגעתי בשנת תשכ"ח. הגעתי אז  
כנער בר מצוה ביחד עם הוריי. באותה שנה,  
משפחתנו - אבי ז"ל אמי ע"ה אחי ואחיותיי  
- יצאה לארה"ב. למען האמת לפי התוכנית  
המקורית היינו צריכים כבר לצאת בתחילת  
קיץ שנת תשכ"ז, אך בדיוק באותם ימים פרצה  
מלחמת ששת ימי האפלה בין הציונים למדינות  
ערב והנסיעה נדחתה בשל כך. זכורני שאחי  
הרה"ח ר' שלמה ברוך ז"ל היה במשרד הפנים  
ברחוב יפו כדי לסדר את הפאספארט ובדיוק  
באותה שעה פרצה המלחמה, והוא נשאר שם  
תקוע בתוך בנין המשרד לכל ימי המלחמה.

"הנסיעה נדחתה בכמעט שנה שלמה  
ובחודש אדר תשכ"ח הגענו לארה"ב. בתחילה  
הגענו לוויילאמסבורג, שם היה כבר בית  
מדרש לאנ"ש עם קהילה שוקקת חיים של  
תלמידי רביה"ק, כאשר ביניהם היו ממש  
האריות שבחבורה, כמו הרה"ח ר' מרדכי שלום

ואם בישראל.

"דווקא בשל כך בחרו רבינו הק' זיע"א ויבדלחט"א כ"ק רבינו שליט"א במקום הזה כמקום ראוי לגור. דווקא חוסר החומר הוא זה שנתן להעיר מאנסי את החן המיוחד לה, את המקום שבו אפשר לעבוד את הבורא בשקט והצנע לכת מתוך ישוב הדעת. וכפי שאכן עשה רבינו שליט"א משך למעלה מעשרים השנים בהן התגורר במאנסי, כאשר עבד את קונו במסירות נפש ממש, והיה מופשט מעלמא הדין. ואכן זכינו שכאן במאנסי קנה את הודו והדרו.

"ככלל, מקהילת תולדות אהרן היה אבי הראשון שבא להתגורר במאנסי, ושנים רבות אחר כך היה הוא היחיד שגר שם. את שנות בחרותי הראשונות עשיתי בוויזשניץ עד שנת תשל"ב, ואז זכיתי לחזור אל ארץ הקודש לחסות בצל הקודש של רבינו הק' והטהור, כאשר באתי ללמוד בישיבתו הק' בארץ הקודש".

## להתכנס במאנסי פעם בחודש

מתי נפתח השטיבל לבני החבורה במאנסי לראשונה?

"לאחר חתונתי גרתי עוד כמה שנים בארץ הקודש, ולמאנסי חזרתי בשנת תשל"ח. עם חזרתי כבר 'גדלה' החבריא קדישא במאנסי - במושגים של אותם שנים - וכבר היוותה חתיכה הראויה להתכבד. כאשר בשנים האלו ניתוספו לעיר מאנסי - חוץ מרבינו שליט"א שהגיע להתגורר שם בתשל"ו ואבי מורי ז"ל שדר שם מקודם - גם אחיו הגה"צ ר' אהרן זצ"ל; הרה"ח

ר' מענדל לעפקאוויטש ז"ל; והרבני הנגיד הרה"ח ר' שמואל צבי אייזנבערג ז"ל שהתגורר אז במאנסי; ויבדלחט"א הרה"ח ר' מרדכי רוטמאן שליט"א; הרה"ח ר' חיים אלעזר בר"ש בראנדסדארפער שליט"א.

"האמת היא שכל הזמן השתוקקו וכספו החסידים - ביניהם כאלו שהיו עוד תלמידי רבינו הזקן זיע"א - להתוועד ולהתאחד ביחד. העובדה שהיו רחוקים מהמעייץ הטהור של רבינו הק' זיע"א ובאר המים חיים החבורה הקדושה אשר בירושלים הגביר בהם יותר את הצימאון ואת התשוקה לפחות להתקשר מרחוק עם החבורה ועם עבודתם הקודש. היו ניסיונות שונים להקים שטיבל שלא צלחו, אך חברי החבורה לא התייאשו בכלל. מעת לעת בעתות שונות וביומי דפגרי היו החסידים מתאספים בבית רבינו שליט"א בשבת אחים להתחזק בעבודת ה' על דרך רבותינו הק'.

"באלול שנת תשמ"ג הגיע הרה"ח ר' שמחה לאנדא ז"ל להתגורר במאנסי והשלים את המנין - על אף שלא היה עדיין מנין משל אנשי החבורה, אבל היו עוד כמה יהודים צמאים ומבקשים שחיפשו מקום עם עבודת התפילה ועבודת ה' בכלל, וכך הושלם המנין. יש לציין שהיו מאותם יהודים שעם השנים הפכו לחסידים מקושרים לגמרי, כמו הרה"ח ר' מתתיהו קאהן שליט"א מחשובי אנשי שלומנו, שהעמיד את הדירה הראשונה לרבינו במאנסי.

"על כל פנים, אז בתחילת החורף שנת תשמ"א נפתח לראשונה השטיבל של תולדות אהרן במאנסי לשמחת ליבם של החסידים.

"התייסדות השטיבל לא נחגגה במעמד חנוכת הבית בטראסק גדול. את האמת, אף מעמד הנחת אבן הפינה לא התקיים מעולם. השטיבל נפתח אז בביתו של הרה"ח ר' משה לעפקאוויטש שליט"א בנו של יבדלחט"א הרה"ח ר' מענדל ז"ל ברחוב וואלטער

במאנסי. ר' משה הקדיש חדר מיוחד בביתו, הוא הדביק קרש לקרש, קורה לקורה, והפך אותם לכיסאות ושולחנות. הרה"ח ר' חיים אלעזר בראנדסדארפער שליט"א נדב סידורים לתפילה, וכך נפתח השטיבל הראשון של חבורתנו במאנסי בראשות כ"ק רבינו שליט"א, שמשך קרוב לעשרים שנים הבאות כיהן כאב"ד קהילתנו במאנסי".

## התגעגע לתפילות

מי הוא זה שהיה עיקר הכח והדוחף לפתיחת השטיבל ובית המדרש?

"הכח המניע לפתיחת השטיבל היה רבינו הק' זיע"א בעצמו, אשר דחף לייסד שם מנין לבני החבורה על פי דרך ובהתקשרות לרבוה"ק. על הדבר הזה ניתן גם ללמוד מאותו מכתב ששלח רבינו זיע"א לתלמידיו בארה"ב אשר שם מבקש להתאסף במאנסי - בשנת תשל"ז, כמה שנים טובות לפני פתיחת השטיבל - ולהתחזק כל החברים ביחד באמונה ובטחון בהש"ת, וכלשונו של רבינו זיע"א: 'וגם הנני מאד בבקשתי שכל החברים בויליאמסבורג ומאנסי יתקבצו פעם א' בכל ד' שבועות במאנסי, ולדבר דברי חיזוק, איש את רעהו יעזרו בכל ענינים הנ"ל וגם שאר דברים העומדים על הפרק, ולדבר מעניני אמונה ובטחון, כי זה עולה על כולנה יותר משאר הפרטים'.

"כמובן שגם אנ"ש השתוקקו מאוד לכך וכאמור. ר' משה לעפקאוויטש למשל סיפר שמה שנתן לו את הדחיפה לפתוח את בית המדרש - שהיה כאמור בתוך ביתו בתחילת הדרך - היו בקשותיו הנרגשות של אביו ר' מענדל ז"ל, 'שהתגעגע' כלשונו, אחר תפילת



ימי בראשית. וואלטער



אכסניה של תורה. משך התקופה אחרי השריפה פעל השטיבל בבית ר' מאיר זלמן שטעג



דזשיל-לעין. השריפה אשר שרף ה'

המתרעמים על בנו האב"ד על כך שהוא מאריך יותר מדי בשלוש סעודות שלא כפי הנהוג במקומות אחרים... רבינו זי"ע השיב והורה לו לומר להם 'אילו היו יודעים איזה טובה הוא עושה לנשמתם בכך שהוא מושך ומאריך יותר את השבת, היו מפצירים ומתחננים אליו שימשוך עוד יותר'...

"מאלו שהתקרבו באותה תקופה היו הרה"ח ר' שמואל דוד גליק שליט"א; הרה"ח ר' הערשל טאובער שליט"א; הרה"ח ר' מאיר שלום שפיטץ שליט"א שהיה שכן לבנין (ואף בית המדרש עבר בהמשך לביתו אחר השריפה); הרה"ח ר' מאיר זלמן שטעג שליט"א; הרה"ח ר' משה גרינפעלד שליט"א; והרה"ח ר' שמואל לעפקאוויטש שליט"א.

"באשר לר' שמואל לעפקאוויטש אציין שר'

והדלקת המדורה לכבוד התנא האלוקי רשב"י, כאשר הרה"ק מריבניץ זי"ע א' ויבדלחט"א רבינו שליט"א היו היחידים שערכו הדלקות בעיר מאנסי.

"בתקופה שעברו אל רחוב דזשיל-לעין, הגיעה הרווחה מצד אחד בהעברה לבית מדרש קבוע וראוי כמאות למקום השראת השכינה מקדש מעט, אך עדיין הקהל היה קטן, והתנהלות השטיבל היתה בקושי רב, כאשר היה צריך להשיג כל פעם מניין. אולם ככל שעברו השנים, התקרבו באותה תקופה כמה וכמה אברכים דורשי ומבקשי ה' אשר חיפשו להם מקום לעבוד את קונם, ומצאו ברבינו שליט"א מקור מים חיים להרות את צימאון נפשם.

"רבות השקיע אז רבינו שליט"א להדריך אברכים בעבודת השי"ת. ואכן הרבה אברכים

שחרית בנוסח של חבורתנו.

"בביתו של ר' משה התקיימו פעולות השטיבל משך כמה שנים טובות. מנינים בימי החול לא היו והפעילות התמקדה בעיקר ביום השבת קודש. אז התאספו כל בני החבורה הקטנה הזאת לתפילות השבת ולשלוש סעודות רעוא דרעוין, כאשר בראשות החבורה מועטת הכמות אך רבת האיכות עמד כ"ק רבינו שליט"א שהפיה רוח חיים בחברי החבורה.

"הנהגתו בקודש של רבינו שליט"א בשטיבל הראשון היתה עדיין בועיר אנפין ממש. רבינו שליט"א שהיה אז עדיין צעיר לימים ישב אז עם זקני החבורה תלמידי רביה"ז, אולם לאט לאט הפציע האור, כאשר בעיקר היה זה השיחה המיוחדת שנשא בעת רעוא דרעוין מדי שבת בשבתו, שיחה שהפכה עם השנים ל'מושג' במאנסי, שבה הכניס רבינו שליט"א עבודה גדולה".

## "הקשר של רבינו שליט"א עם הרה"ק מטאהש זי"ע באותן שנים היה קשר עצום ביותר. רבינו שליט"א היה נוסע הרבה לטאהש והיה מרבה להסתופף שם בצל הקודש.

## דירת קבע

מתי עברו בית המדרש והחבורה למשכנם הקבוע?

"בשנת תשמ"ב זכו העסקנים המסורים לרכוש בעבור רבינו שליט"א דירה חדשה בדזשיל-לעין. בקומה העליונה התגורר רבינו שליט"א, ובקומה למטה נקבע בית מדרשנו לשם ותפארת לרווחת מתפללי השטיבל. לקראת ל"ג בעומר באותה שנה עבר בית המדרש למשכנו החדש. לביל ל"ג בעומר שחל באותה שנה ביום שלישי בשבוע התקיימה תפילת מעריב בהיכל בית המדרש, סעודת ל"ג בעומר התקיימה בדירתו של רבינו שליט"א למעלה, ובאותה שבת נכנסו באופן רשמי בבית המדרש.

"אם כבר מדברים על ל"ג בעומר יש לציין כי עבודת הקודש ואש השלהבת אל התנא האלוקי רשב"י כבר התחילה באותם ימים אצל כ"ק רבינו שליט"א. כהיום גם אז לפני הציבור הקטן שרף רבינו שליט"א את עבודת הקודש

שמואל התגורר בטאהש לפני שהגיע למאנסי, וכאשר ביקש לעבור למאנסי הגיע להיפרד מהרה"ק מטאהש זי"ע אמר לו הרה"ק אתה נוסע למאנסי?! תראה להתדבק ביהודי הזה ר'.... (רבינו שליט"א)."

"וכיון דאתינן לטאהש אציין סיפור שבדידי הוה עובדא. זה היה באחת השנים כאשר נסעתי אז עם כ"ק רבינו שליט"א לשבת בקאנטרי של ישיבת סאטמאר במאנטריאל, רבינו שליט"א הגיע אז על פי בקשת הרב החסיד ר' חיים אביגדור קאהן ז"ל (אביהם של ידידנו הרה"ח ר' מתתיהו שליט"א ממקורבי רבינו שליט"א

אשר נפשם צמאה לעבודת השי"ת, נדבקו אז ברבינו שליט"א אשר השפיע עליהם בכלי מלא ברכת ה'. אם עד אז רבינו שליט"א הצטנע יותר, הרי שאז השלוש סעודות והרעוא דרעוין התארכו מאד, כאשר רבינו שליט"א עורר את הלבבות כדרכו בקודש עד היום הזה.

"ואם על אותן שלש סעודותין מדברים, אספר שפעם אחת הגיע אחד מחברי הקהילה במאנסי לארץ הקודש ונכנס אצל רבינו הק' זי"ע"א. רבינו הק' התעניין בשלום בנו - רבינו שליט"א - ובשלום הקהילה, ובתוך הדברים סיפר לרבינו שליט"א שיש מהבעלי בתים

# "אנחנו ינינו פון דעם טיר איז נישט אמעריקע!"



אל המנוחה. לינאר

שטעג שליט"א.

"עד שהתאספו מתפללי בית המדרש ורכשו שטח ברחוב 'לינאר' שם נבנה שוב בית מדרש מרווח, ונרכשה דירה עבור רבינו שליט"א. באותו מקום אף זכיתי לגור בשכנות עם רבינו שליט"א, לראות מקרוב את עבודת הקודש בימים השונים. הייתי שם ממש כבן בית כאשר זכיתי לבוא לעזרתו בקודש אני ונו"ב באותם שנים.

"המלאכה נגמרה לקראת ראש השנה תשנ"ד ולמרות שמדי שנה השטיבל היה נסגר בימים הנוראים ורבינו שליט"א היה חוסה בצל הקודש אצל רבינו הק' זיע"א, אבל בשנה זו לרגל חנוכת בית המדרש הורה רבינו הק' זיע"א לרבינו שליט"א שהשנה יערוך את עבודת הקודש בעיר מאנסי לרגל חנוכת בית המדרש."

## "שלא יתחרט..."

מה אתם יכולים לספר לנו על עבודת הקודש בלינאר, ובכלל באותן השנים לפני עלותו של רבינו שליט"א לכס הנשיאות?

"רבות עוד יסופר על עבודת הקודש של אותו ראש השנה - עבודת הקודש שנשארה חקוקה לשנים רבות בליכותיהם של חברי הקהילה במאנסי. רבים מאנשי שלומנו ברחבי ניו יארק הגיעו אז בימים הטובים לשמוח בחנוכת בית המדרש ולהסתופף בימים הנוראים בצל הקודש של רבינו שליט"א. בימים הנוראים רבינו שליט"א ניגש לפני העמוד לתפילת המוספין כדרכו בקודש היום, ולתפילות שחרית ניגש אחיו הגה"צ ר' אהרן זצ"ל. אחרי ראש השנה נסע רבינו שליט"א לארץ הקודש להסתופף בצל רבינו הק' זיע"א ליתר החגים.

"אגב בשנה שאחר מכן בשנת תשנ"ה היו מחברי הקהילה שלא שבעה נפשם מהימים הגדולים שעברו אשתקד, וביקשו עוד, אך רבינו שליט"א השתוקק לנסוע להסתופף בצל אביו הקדוש. לכן פנו מהכא להתם בארץ

שרבינו שליט"א היה עורך בכל יומי דפגרי, ובמיוחד על העבודה של שביעי של פסח.

"רבות הן הפעולות שרבינו שליט"א יסד באותה תקופה, ביניהן היו החבורות שעסקו בעבודת ה' לצעירים ולמבוגרים, ביניהם עובדי ה' גדולים במאנסי. רבינו שליט"א אף הכניס בחורי חמד בכל שבת בביתו, וחלק מהבחורים עדיין קשורים עד היום הזה בליבם ונפשם ברכיבו שליט"א."

כמה זמן ישבו בדזשיל-לעין והיכן הלכו לאחר מכן?

"באותו בית המדרש ישבנו כשמונה שנים עד לליל הסדר שנת תש"נ, כאשר השטיבל יחד עם דירתו של רבינו שליט"א עלו באש והפכו לעיי חרבות. ההרגשות בזמן השריפה היו קשות. דבר ראשון העבירו את בית המדרש לדירתו של הרה"ח ר' מאיר שלום שפיטץ שליט"א שהיתה בשכנות, שם היו צריכים עוד להשלים חזרת הש"ץ של תפילת מנחה, כי הבריחה מפחד האש אירעה באמצע שמונה עשרה של ערב יום טוב. מבית המדרש המפויה הוצאנו אז מכל הבא ליד ככל האפשר והעברנו לביתו של ר' מאיר שלום שם התפללו גם בימי החג שלאחריו (ראה מסגרת מיוחדת אודות השריפה).

"אגב תפילות חול המועד היו תפילות מרוממות ביותר, כאשר הרבה מידידי רבינו שליט"א הגיעו במיוחד להתפלל בבית מדרשנו כדי לראות בעצמם את הנס הגדול שרבינו ומשפחתו ניצלו לגמרי מאותו אש ויצאו בלי פגע. ביניהם היה גיסו להבחל"ח, הגה"צ ר' שלמה זלמן כ"ץ זצ"ל חדב"ן רבינו הק' זיע"א ואב"ד תולדות אהרן בויליאמסבורג, שהגיע במיוחד בימי חול המועד להתפלל בבית מדרשנו לראות את הפלא הגדול.

"יצאנו אז לגלות לכמה שנים, בהן נדדנו ממקום למקום ומבית המדרש לבית המדרש. תחילה שהינו כאמור בבית הרה"ח ר' מאיר שלום שפיטץ שליט"א, ותקופה היינו בבית הרה"ח ר' הערשל טאובער שליט"א ממקורבי רבינו שליט"א במאנסי, ואחר כך ישבנו תקופה ארוכה בבעיסמענט של הרה"ח ר' מאיר זלמן

במאנסי, ושל ידיד נאמן לבית חיינו הרבני הנגיד ר' מרדכי קאהן שליט"א מתומכי מוסדותינו (הק') לדבר דברי חיזוק בפני הבחורים.

"בשבת אכן שהינו בקאנטרי וביום ראשון בצהרים נסענו לטאהש לקבל ברכת קדשו של הרה"ק מטאהש זיע"א. רבינו שוחח עם הרה"ק ארוכות בפרטיות, וכאשר סיימו ניגשתי גם אנכי והגשתי קוויטל להרה"ק. רבינו שליט"א היה שם בשעת מעשה והרה"ק נענה ואמר לי 'בזכות זה שאתה מסייע ועומד לימין היהודי הזה תזכה בכל מילי דמיטב בני חיי ומזוני'.

"זכורני שרבינו שליט"א ניסה להסות כמה פעמים באמרו 'ודל טוט נאך אסאך זאכן', ואמר שאני עוסק בעניני הכלל ויש לי זכויות גדולות. אך הרה"ק מטאהש לא הרפה ואמר לי שוב 'א יא אבער בזכות דעם וואס דו העלפסט דעם איד, זאלסטו זוכה זיין צו בני חיי ומזוני', וכך היה כמה וכמה פעמים.

"הקשר של רבינו שליט"א עם הרה"ק מטאהש זיע"א באותן שנים היה קשר עצום ביותר. רבינו שליט"א היה נוסע הרבה לטאהש והיה מרבה להסתופף שם בצל הקודש. אגב לאחר אותו ביקור כאשר יצאנו, שמעתי את הרה"ק אומר לגבאים שלא לתת לאף אחד להיכנס עכשיו כי הוא רוצה לומר 'זיתן לך' (כאמור כבר היה יום ראשון בצהרים), ובכל זאת מצא את הזמן הרב עבור רבינו שליט"א."

## מדזשיל-לעין ללינאר

איך היו המועדים והיומי דפגרי בשטיבל באותן שנים?

"בימי התשרי השטיבל היה סגור, ורבינו שליט"א היה נוסע להסתופף בצל הקודש אצל אביו רביה"ק זיע"א, אך בימים טובים האחרים זכו בני הקהילה שרבינו שליט"א נשאר עמם ועד היום מתרפקים בערגה אחר עבודת הקודש

# חדר התפילה

אודות עצם הקשר עם רבינו שליט"א חוזר ר' משה יוסף לתחילת שנות המ'. "אז היתה הפעם הראשונה שזכיתי להכיר את רבינו שליט"א. למדתי במאנסי בכולל של הגה"ח ר' חיים פלאהר שליט"א שם ישבו והגו בתורה גדולי התלמידי חכמים ומורי ההוראות שבעיר. אני למדתי בכולל הזה כל היום, אך רבינו שליט"א למד בו רק בכולל אשמורת הבוקר, כאשר לאחר מכן התפלל שם תפילת שחרית באותו בית המדרש.

"מעבר למה שאני זוכר את לימוד התורה של רבינו שליט"א אז, נצרכה בעיקר בתודעתי עבודת התפילה שהייתה לשם דבר, אני זוכר שרבינו שליט"א היה נכנס לחדר מיוחד כחצי שעה לפני התפילה - היה זה חדרו של ר' חיים שהקדיש לו את החדר - והתחיל להתפלל עוד לפני שהציבור התחיל. הקולות שהיו בוקעים מאותו חדר התפילה בנוסח אנ"ש היו לשם דבר בין חברי הכולל. וכך נמשכה התפילה המתוקה עד לפני שמונה עשרה, אז היה מצטרף אל הקהל. היתה זאת הפעם הראשונה שראיתי את עבודת הקודש שלא מעלמא הדין, ולבי ונפשי נקשרו בו.

"לאחר מכן כאשר רבינו שליט"א הצטרף אף לכולל ערב באותו כולל, זכיתי להכיר יותר, ובעיקר להכיר את התמדת התורה שלא ידעה גבול. זכורני שתקופה אף זכיתי ללמוד עם רבינו שליט"א בחברותא באותו כולל, כאשר הוא היה מתעמק בכל סוגיא והיה יורד לכל פרט, והיה מתעמק בכל תשובות הראשונים לעומקן, בצורה שהיה קשה לאחרים לעמוד בקצב הזה. כבר אז ראיתי את השילוב הזה של תורה ועבודה, והבנתי שיש כאן הרבה יותר ממה שנראה מבחוץ.

"במשך השנים הבאות זכיתי להכיר את רבינו שליט"א מאותו כולל, על כל פנים בשנים הללו דימיתי לעצמי שהנני מכיר... בשנת מ"ז בעצם הסתיימה תקופה זו, כאשר יצאתי מהכולל ואני לקחתי את משרת המלומדות. עדיין נשמר הקשר, אך לא זכיתי לפגוש ברבינו שליט"א כל כך הרבה, עד שרבינו שליט"א הזמין אותי להשתתף בחבורה...".

# חבורות במאנסי

וכאן מגולל ר' משה יוסף את ה'חבורות' המיוחדות שרבינו שליט"א הקים במאנסי, לתת אפשרות למבקשי ה' בעיר להאיר נפשם באור השי"ת.

"רבינו שליט"א יסד אז שתי חבורות, האחת למבוגרים והשניה לצעירים. בראש חבורת הצעירים עמד רבינו שליט"א והדריך אחת לשבועיים את האברכים בעבודת ה', כשהחבורה התקיימה בבית ידידנו הרה"ח ר' הערשל טאובר שליט"א, והרבה מאד מחברי החבורה דאו מתרפקים לאותם ימים כאשר הם אומרים כי אישיותם הרוחנית נבנתה באותה חבורה, וכל מה שהם רכשו באותה חבורה מלווה אותם עד עצם היום הזה.

חיזוק בישיבות השונות בעיר. וכמוכן שלא רק בחורים, אלא כל דורש ומבקש ה' מצא את שאהבה נפשו בצל הקודש.

"לסיום יש לציין שגדולי ישראל אשר בעיר העריכו מאוד את נוכחותו של רבינו שליט"א בעיר. ביניהם הגאון ר' משה גרין זצ"ל אשר הוקיר אותו עד למאד. והגה"ק בעל 'תורת מרדכי' מוויזשניץ זצוק"ל, אשר כיבד אותו עד למאד ואף דאג לו הרבה בראשית השנים".



## פרק שני במבטו של מקורב

למסכת ההשפעה וההארה שהאיר אז רבינו שליט"א במאנסי, יש גם צד שני של מטבע, והוא הצד של התלמידים המתקרבים. אותם אברכים שקיבלו אז את הדרכתו של רבינו שליט"א וברבות הימים הפכו לחסידים מקושרים מן המניין, ויכולו לספר לנו קצת יותר על אותם ימים מאירים.

ובכן, את מה שר' יוד'ל מספר לנו בכללות ועל קצה המזלג, אנו מבקשים לשמוע ביתר פירוט מאת הרה"ח ר' משה יוסף גארעלניק שליט"א - אשר הוא עצמו נמנה בין המתקרבים, כאשר שם במאנסי ביושבו קרוב אל המעיין המתגבר נדבקה נפשו בנפשו, והפך לחסיד נלהב ומקושר בלב ונפש בקשר פנימי.

## "מאנסי היתה אז עיירה קטנה ונידחת מבחינה גשמית. מעטים היו תושביה, ובעיקר היו מעטים היהודים החסידיים שבה. החסידות היחידה שהקימה מוסדות התורה בעיר היתה וויזשניץ

ר' משה יוסף נולד במאנסי וחי בה כבר שנים רבות לאורך ימים ושנים, והוא מציין כי הטובה הגדולה ביותר שיש לו מהמגורים במאנסי היא הזכיה להתקשר באילנא דחיי, שהאירה את חייו באור השי"ת...

ר' משה יוסף הינו מלמד תשב"ר שזה למעלה משלשים וחמש שנים וזכה להתעסק בטהורים, וקשה היה למצוא אצלו רגע פנוי שבו יוכל לדבר עמו על סיפור חייו ועל רגשות לבו. הבדלי השעות בין ארץ הקודש לארה"ב גם הם עשו את שלהם, והקשו מאד למצוא שעה פנויה שנוכל לערוך את שיחתנו, אך ר' משה יוסף שלבו ההומה עולה על גדותיו פינה את עצמו מזמנו לספר לנו ולשתף אותנו בזכרונותיו ובעגעועיו העזים והיוקדים.

קשה היה לעצור בעד מילין כאשר ר' משה יוסף התחיל לשפוך ולספר. נסחפנו עם לבו הגועש, ניסינו להתמקד בדבריו כדי שנוכל להעבירו לקוראים הנכבדים, והצלחנו במעט מן הזעיר.

הקודש אל רבינו הק' זיע"א למען יצוה לבנו אחריו שיישאר אף בשנה הזאת במאנסי. חברי הקהילה ממש הפציירו ברבינו הק' זיע"א, ורבינו זיע"א נענה ואמר להם, 'אם רוצה הוא להישאר שיישאר, אך תאמרו לו שאם יבוא לא יתחרט...'. כשמעם את הדברים הללו נסוגו לאחור ולא ההינו למנוע את רבינו שליט"א מלנסוע לארץ הקודש, ובאותה שנה התפלל לפני העמוד אחיו יבדלחט"א ר' אהרן. ואכן ניבא אותו צדיק כאשר היה זה הראש השנה האחרון בצל רבינו הק' זיע"א, כאשר בחשון של אותה שנה נפל רבינו למשכב ממנו לא קם עוד.

"בשנים שלאחר מכן כאשר רבינו הק' זיע"א חלה, נאלץ רבינו שליט"א להישאר כאן בארה"ב. החבורה במאנסי ניצלה היטב את שנתיים הימים, כאשר רבינו שליט"א ערך כאן את כל ירח האיתנים והעמיד את הדרך איך ינהגו בכל השנים שלאחריו, ראש השנה, יום כיפור, סוכות עבודת הנענועים, ושמחת תורה עם כל הפיוטים הנהוגים בצל הקודש, ואף רקדו הקפות בשמיני עצרת ביום הראשון שלא כמנהג הרגיל בחו"ל. כל זה נשאר לנו לנכס יקר בזכות השנתיים הקשות.

"ככלל, מאז נכנסו אל בית המדרש לינאר פרצו העדרים ויצא שמו של רבינו שליט"א בכל העיר, ורבו האנשים הצמאים ומבקשים אשר כלתה נפשם לעבודת ה', ומצאו בהדרכת רבינו שליט"א את שאהבה נפשם ונדבקו ברבינו שליט"א בלב ונפש חפצה. בית המדרש התרחב, ספסלי דבית המדרש נתרבו, שמו של רבינו שליט"א התפרסם בעיר כולה, וכל דורשי ומבקשי ה' מהעיר, בחורים ואברכים, באו הנה

לשאוב מלוא חפניים עבודה.

"רבינו שליט"א עסק בהדרכתם והארתם ולאוו דווקא באופן שהוא היה המדריך. הוא הקים חבורות למבקשים, פשוט כדי שיהיו חבורות לעבודת השי"ת, כשבתוך אחת החבורות גם הוא היה כחבר מן המניין. היו גם חבורות שרבינו שליט"א היה ראש החבורה, ואכן, רבים מאותם אברכים דאו נשאר תלמידים נאמנים עד היום הזה. גם אלו שלא הפכו לחסידים מקושרים כשרבינו שליט"א התעטר בכתר האדמו"רות, אך עדיין לא שכחו את טללי התחיה שהותירו עליהם רושם עד היום, ועדיין נאחזים בהדרכות שקיבלו מאז בצמאון ושקיקה, וכל פעם שרבינו שליט"א מבקר במאנסי הרי שוחרים על פתחו של צדיק להרוות צימאונם מעבודת ה'.

"במיוחד עסק אז רבינו שליט"א בהדרכת בכחורי החמד בעירנו. בחורי הישיבות היו באים לערוך את סעודות השבת בבית רבינו שליט"א, ורבינו שליט"א ניצל את הזמן להכניס בהם חיות ועבודת ה', כמו כן נשא הרבה דרשות





הכניסה לבית המדרש הקודם



מודעה על קניית השטח עליו בית המדרש עומד כיום; מודעה על סיום מסכת בסדר 'עמוד היום'



ביקור הגר"מ וואכטפויגל מראשי ישיבת לייקווד, בביקור בבית מדרשנו דאז. מאחורי ראש הישיבה נראה הנה"ח ר' אבא פיש. נראה מאחור ר' יואל בר"י אינהרדן



בשמחת שבע ברכות של הרה"צ ר' ישעיהו מימין לשמאל: הגה"צ מקאשווי, לא ידוע, הגר"ש וויגדער, הגר"ח הברשטאם, כ"ק אדמו"ר מוידניטשבו צוק"ל חותן המלך

פרישת ויטלה תשפ"ג • א"ש ברעטל • 7

"אך החבורה השניה היתה כאמור חבורה של מבוגרים. באותה חבורה ישבו גדולי העובדים שבעיר מאנסי, תלמידי חכמים מופלגים שהתאספו בכל שבועיים - חבורת המבוגרים התקיימה לסירוגין אחת לשבועיים כאשר חבורת הצעירים לא התקיימה - והתחזקו בעבודת השם יתברך. לא היו אלו דווקא חסידים אלא יותר בני תורה שבמאנסי מעולם הישיבות, אך עובדי ה' בכל נימי נפשם. בראשות החבורה עמד הגאון ר' מרדכי שוואב זצ"ל ראש ישיבת בית שרגא, שהיה בעל מוסר גדול, ובאותה חבורה ישב רבינו שליט"א כאחד החברים ממש.

"רבינו שליט"א שידל אותי להיכנס לחבורה הזאת, באמרו כי היא יותר מתאימה בעבורי. נכנסתי בבושה וכלימה, כאשר תחושת הייתה כזנב לאריות באותה חבורה של האריות של העיר מאנסי, ואכן לא הייתי שם הרבה זמן, אך מהמעט שהייתי שם ומישיבתי שם בין הענקים קניתי לי אוצרות אדירים.

"בדרך כלל היו לוקחים על עצמם בני החבורה בסיומה של החבורה ענין על מה לעבוד ומה לתקן, בעבודת התפילה, בברכות הנהנין ובעוד ענינים כאלו. החבורה התנהלה בחרדת קודש ובמורא גדול זו גילוי שכינה. החברים היו יהודים משכמם ומעלה, ועד היום כאשר רבינו שליט"א מגיע למאנסי באים בני החבורה אל רבינו שליט"א ומתעלים בעבודת ה'.

"דבר אחד שאני זוכר היטב מאחת החבורות, כאשר דיברו על עבודת התפילה, והחברים קיבלו שם קבלות על עצמם בענין התפילה ככוונה. כאשר רבינו שליט"א נענה ואמר, כי לא כדאי הדבר לקבל קבלה כללית על כל התפילה כי בניקל אפשר ליפול מזה, אלא העצה היעוצה היא לקחת פרק אחד או קטע אחד בתפילה ולהתפלל ככוונה שלמה במסירות נפש ממש, ולעמוד בקבלה זו זמן רב, ורק אחר כך לקחת עוד אחד.

"אחד מבני החבורה, ראש ישיבה חשוב כאן במאנסי, עוד מבקש ממני ומזכיר לי שכאשר רבינו שליט"א מגיע למאנסי שאקרא לו. עוד באותן שנים שרבינו היה אב"ד קהילתנו היה נוהג להגיע בכל חג השבועות לשמוע את רבינו שליט"א אומר אקדמות ולהתרוםם ברגעים הנשגבים של קבלת התורה בצל רבינו שליט"א, ועל אף שהיה מתפלל ותיקין כמנהג תפוצות ישראל, הוא היה מקפיד לבוא אל בית מדרשנו לשמוע את רבינו שליט"א אומר האקדמות.

"ואם חשבתו אז שאני משכיל להבין, עבר הזמן והשכלתי להבין שעדיין אינני מכיר כלום".

## בעבודת ההשפעה

נוכל לשמוע קצת יותר על ה'חבורות' האלו?

"באופן כללי, כולם הכירו את רבינו שליט"א כשקדן נצחי היושב שקוע בשקידתו בספריו ובעבודת הקודש ב'וואקסמאן כולל'. מאשמורת הבוקר עד ה'וויזשניצער פיף' של שבת קודש... אז היה ממחר למקוה ונכנס לשבת קודש מתוך קדושת התורה (ה'וויזשניצער פיף' היינו תקיעה חצי שעה לפני הזמן שהונהגה במאנסי על ידי ה'תורת מרדכי') - אולם אף על פי כן, כשזה הגיע לענין השפעה והדרכה, רבינו שליט"א סגר את גמרתו ופעל להדריך ולהשפיע, וממש פעל והפעיל אחרים בעשייה ועיסוק בעבודת ה' ובעבודת המוסר. מלבד שתי החבורות שכאמור יסד רבינו שליט"א באותן שנים, הרי שרבינו היה עוסק כמשפיע בכמה וכמה ענינים.

"השקידה של רבינו שליט"א היתה כאמור חלק מהנוף של מאנסי, אבל אם היה משהו שיכול היה להפריע לה, זה היה רק החלק הזה של השפעה והדרכה בעבודת השי"ת. רבינו שליט"א היה מגיע הרבה לדבר לפני בחורי ישיבות שונים לחזקם ולעודדם בעבודת ה', וזה היה הדבר היחיד שהוציא אותו מספסלי דבי מדרשא. אני זוכר שהיתה שם גם ישיבה לבעלי תשובה שרבינו שליט"א היה מגיע לעתים תכופות לדבר בפניהם על פי הזמנת ראשי הישיבה והיה מחזקם ומעודדם בדרכם לאביהם שבשמים.

"רבות יסופר על עבודת הקודש של רבינו שליט"א לרומם את הבחורים שהיו באים בצל קורתו ובכלל. לפני שבועיים



# "איתנו זייגן פון דעם טיג איז נישט א מעריקע!"



ר' יהודה מתלווה לביקורו של רבינו שליט"א אצל חותן המלך כ"ק אדמו"ר מזידיטשוב בחג הכסף

מפלט בדירה הקטנה והדלה הזאת, כאשר רבינו שליט"א קיבלם בסבר פנים יפות, והרבנית הצדקנית ע"ה היתה מטפלת בהם במסירות ונאמנות רבה.

**כיצד נראו בכלל התפילות בשטיבל?**  
**השבתות בשטיבל?**

"אח, מי יתנני ירחי קודם. כמה אני מתרפק אל עבודת התפילה באותם ימים. אמנם בימי החול לא כל כך יצא לי לראות ולחוות בעבודת הקודש בשל היותי עסוק במלאכת הקודש במלומדות עם ילדי תשב"ר, אך בשבתות השנה זכינו גם זכינו לראות את עבודת התפילה מתוך השתפכות הנפש. ואם תרצו לדעת מה ראינו אז? הביטו היום... זהו אותו מחזה..."

"בכלל השבתות היו מרוממות מאוד, והיו חטיבה אחת של עבודת ה', ובהן נחרט בעינינו ובעיני צאצאינו היקרים מה זו שבת. כשראינו את רבינו שליט"א בוער כאש שלהבת בכל שבת ושבת. היו אלו ימים מתוקים שאנ"ש במאנסי מתרפקים בערגה, ואנו משתוקקים כבר גם עתה לשבת קודש הבעל"ט, לחזות בנועם ה'..."

"כל תלמידי רבינו שליט"א מאותם ימים, חותמים ר' יוד'ל ור' משה יוסף את שיחתם, "סופרים את הימים בהתרגשות בכל ביקור שרבינו שליט"א עורך כאן. גם בפעם הזאת אנו כבר עומדים נרגשים לקבל את פני צדיק, ולנצל את הימים האלו שהצדיק בעיר, כדי למלא את מצבורינו ברוחניות עד לביקור הבא. מאידך הביקורים הם תזכורת מרנינה בשבילנו, ויחוס גדול בשבילנו ובשביל כל תושבי העיר, שצדיק זה היה בבית מלוני, כאן קנה הודו והדרו וערך את עבודת הקודש.

"יהי רצון שאכן נזכה לנצל את הימים הנעלים הללו כדבעי, ועוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו לאורך ימים ושנים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ובמהרה ינחנו לקראת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן."

בעריכת המאמר הסתייענו בקונטרס 'ראש פינה' ש"ל ע"י קהילתנו במאנסי.

מהשכנים יהודי מבוגר בשם הרה"ח ר' יחיאל זינגער ז"ל שאמר לרבינו 'ודע אני שעוד תהיו רבי, ואז בוודאי תצטרכו להדליק נר חנוכה בפני כל עם ועדה, אך אני אצטרך להיחזק על הפארענצ'עס ואין לי כח לכל זה, אז אני רוצה כבר עכשיו לראות בעבודת הקודש'...

"בכללות לא אבה אז רבינו שליט"א להתנהג בגינוני רבנות. הכל היה בהצנע לכת. היה מדבר עם כלל אנ"ש ועם כל תלמידיו כאחד האדם, ולא הסכים לגינונים מיוחדים. זוכרני שפעם בשבת אחר הצהרים למדתי עם בני בבית מדרשו, וכאשר נכנס רבינו שליט"א לבית המדרש קמתי לכבודו. רבינו שליט"א מחה שלא אפריע את עצמי ואת בני באמצע הלימוד, אך אני טענתי כי אין זה פחות לימוד התורה ללמד את צאצאי לכבוד את הרב ולקום לכבודו, ולכך נאלץ רבינו שליט"א להסכים.

"גם כל הנהגת הבית היתה בפשטות

אך מכאן ואילך אין כבר שום קשר לאמריקה... "במיוחד סלד רבינו שליט"א מהאווירה הכעורה בארצות הברית בכל הנוגע לשקר תרבות הפאליטיק. רבינו שליט"א לא היה יכול לסבול את העובדה שהקהילות השונות בוחשים בפאליטיק הגויי, מכבדים ומעריצים את הפוליטיקאים ומתעסקים סביבם כל היום. רבינו שליט"א לימד אותנו שכל זה לא קשור אלינו כיהודים בכלל, לא מי הוא הפרעזידענט ולא מי הוא המעיאיר, ושוה כלל לא דבר שיהודים יראים ושלמים צריכים להתעסק בו, אלא להתרחק מזה כמטחוני קשת.

"בכלל, בכל דבר לימד אותנו רבינו שליט"א לעשות מהעיקר עיקר ומהטפל טפל ולא ההיפך. אפילו מבחוץ הטפל נראה יותר קורץ, אך צריך לדעת מה רצון ה' בכל דבר. זוכר אני שפעם ביקשו הוריי ע"ה שאבוא אליהם בחג השבועות, ואני מאד רציתי להיות

## "רבינו שליט"א יסד אז שתי חבורות, האחת למבוגרים והשניה לצעירים. בראש חבורת הצעירים עמד רבינו שליט"א והדריך אותם לשבועיים את האברכים בעבודת ה'"

עצומה, בלי שום מותרות ויקרות, והעולם הזה לא תפס מקום בכלל, ומצד שני השמחה היתה שם עד אין ערוך. רבינו שליט"א לא התייחס כלל לחיזיון דהאי עלמא, ואני זוכר את השריפה בליל חג הפסח, כאשר העיר כולה געשה ורעשה מהשריפה, ואילו רבינו שליט"א עצמו היה עסוק רק להציל את כתבי הקודש, וכל הפסד הממון האדיר לא נגע מאומה.

"הבית הזה שימש גם להכנסת אורחים מיוחדת במינה, כאשר כל מיני אורחי פורחי הסתובבו בבית הזה, כאלו שכולם התרחקו מהם, וכאלו שהרבה דלתות אחרות נסגרו בפניהם מטעמים מובנים, כל אלו מצאו מקום

בצל הקודש בחג השבועות, הלכתי לשאול את דעת קדשו, ורבינו שליט"א אמר לי, הרי כל ענין קבלת התורה הוא לקיים את מה שקיבלנו מסיני, ומה כתוב בתורה אם לא 'כבוד את אביך ואת אמך'!? רבינו שליט"א הורה לי לנסוע ואמר לי כי התועלת תהיה הרבה יותר גדולה משאילו אשאר אצלו."

"יש לציין", מוסיף ר' משה יוסף, "שבכלל לא אהב אז רבינו שליט"א שבאים להסתופף אצלו ולחזות עבודת הקודש בכל מיני זמנים. היו שרצו לחזות בעבודת הקודש של הדלקת נר חנוכה כדוגמא, אך רבינו שליט"א מיאן בשום אופן לתת את הסכמתו שיבואו. היה שם אחד



של רבינו זי"ע היתה גם שלאחר שלש עשרה דקות מהשקיעה כבר לא יתפללו מנחה.

"כך או כך, ניסיתי למלא רצון צדיק, אולם לא כל המתפללים היו מקושרים לרביה"ק זי"ע, כי חלקם היו אז רק אברכים שבאו לקבל הדרכה מרבינו שליט"א, כך שלא יכולתי להעביר אליהם הוראת הקודש, וכל ניסיונותי להקדים את המנין עלו בתוהו, ונכשל הדבר להקדים את תפילת מנחה לפני השקיעה.

"כאשר שהיתי בהזדמנות הבאה לארץ הקודש שאל אותי רבינו זי"ע שוב על כך. הסברתי לרבינו זי"ע על הקושי הגדול הנעוץ בדבר ושלכן לא הצלחתי למלא רצון קדשו. נענה רבינו זי"ע ושאל אותי אם לפחות אני יכול להקדים את תפילתי, אמרתי לרבינו זי"ע שאני יכול להתפלל בוויזשניץ שם נוהגים להתפלל מנחה לפני השקיעה, ואחר כך לבוא אל השטיבל להצטרף למנין. רבינו זי"ע השיב לי מיד 'אזוי זאלסטו טון'. כמוכונ שהיתה זאת הוראה פרטית בשבילי, כשכל יתר אנ"ש בראשות רבינו שליט"א המשיכו להתפלל אחרי שקיעה כמנהג המקום, בהעדר ברירה.

"על כל פנים, מני אז הנני מתפלל מנחה לפני השקיעה ומגיע אחר כך לשטיבל. יש לציין שעד היום הזה כשרבינו שליט"א פוגש אותי בארה"ב בעתות שקיעה, הוא מעיר לי ומזכיר לי אם כבר התפללתי מנחה לפני השקיעה, כפי ההוראה המיוחדת שקיבלתי מרבינו הק' זי"ע..."



## "פיזרנו אלפי גליונות נייר בתוך הבעיסמענט, ש"ס של כתבי ידות" | המנחה המוקדמת שהצילה | ה'שולחן עורך' של הגה"צ מקאשווי זצוק"ל שנשלח לרבינו שליט"א | דאגתו של רבינו שליט"א והתגלית הפלאית: הכתבים ניצלו! | האש שכילתה את השטיבל בדזשיל-לעין אך לא נגעה באוצר המנוצר

### על עצים ואבנים

"ובכן, התברר שלתפילת המנחה המוקדמת הזאת בהוראת רביה"ק זי"ע היתה חלק בהצלה הגדולה. באותו ליל הסדר של שנת תש"נ היינו שם באמצע תפילת מנחה למטה בהיכל בית המדרש, כאשר לפתע נשמעו קולות מהקומה העליונה. כיון שאני כבר הייתי אחרי מנחה מיהרתי למעלה וראיתי שהבית כולו נתמלא עשן, הבנתי שהמצב הוא לא פשוט וזה מסוכן ביותר, והפגיעה שעלולה להיות למשפחת רבינו שליט"א רק משאיפת העשן יכולה להיות הרת גורל ה". הכרזתי לרבניתי ע"ה ולכל הילדים שיעזבו מיד את הבית כמות שהוא, חלקם היו אף בלי נעליים בהכנות האחרונות של ערב יום טוב, אך האצתי ככולם לצאת מן הבית במהירות. "כאשר הבנתי שכל צאצאי רבינו שליט"א נמצאים בחוץ, מיהרתי שוב בחזרה אל היכל בית

מנחה לפני השקיעה ולא לאחר השקיעה כפי שנהוג בארה"ב.

"הדבר הזה היה ממש בנפשנו של רבינו זי"ע, וראיתי את זה לא רק בבקשתו אלא במעשיו. זכורני שפעם אחת כאשר רבינו הק' הגיע אל וויליאמסבורג אל רבו הרה"ק מסאטמאר זי"ע, אשר כידוע גודל הביטול שהיה לו לרבינו זי"ע בעת שהותו אצל רבו, ממש כעבד קמיה מריה, וסירב להתנהג בשום גינוני מלכות והנהגה, בטענה כי הוא נמצא כאן אצל רבו והתלמיד צריך להיות בטל לרב.

"ובכל זאת, כאשר שהה רבינו זי"ע בויליאמסבורג ביקש מעמנו בערב שבת שנאסף לו מנין מצומצם שיתפללו מנחה לפני השקיעה, ואכן התפללו מנחה בבית האכסניא של הרבני ר' יצחק פריד, שם שהה רבינו זי"ע, לפני השקיעה, ואחר כך הלך רבינו זי"ע אל בית מדרשו של הרה"ק מסאטמאר, ואם אינני טועה הוא אמר אז שיר השירים בעת שהציבור התפלל מנחה. דעתו

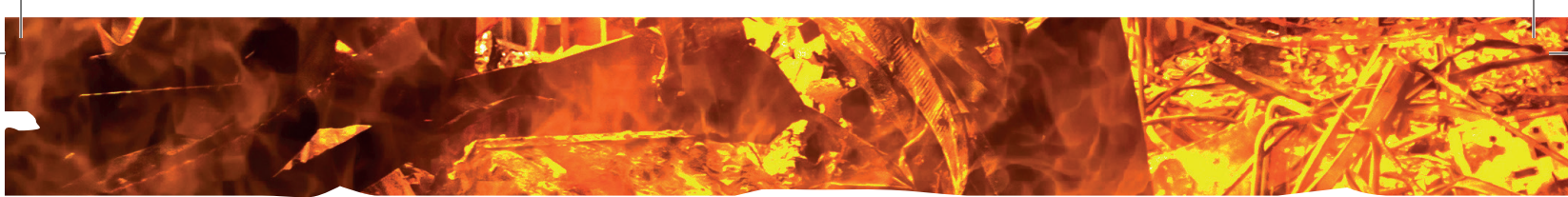
אחד מגלגוליו של השטיבל כרוך בנסיבות מצערות, כאשר השטיבל כולו בדזשיל-לעין, כולל דירת רבינו שליט"א שהיתה מעליו, נשרפו כולם, באותו ליל סדר תש"נ שהסעיר את מאנסי. אמנם לא היו נזקים בנפש, ואף לא בספרי התורה, אך אין צורך להכביר בתיאור המצב הקשה שקהילתנו במאנסי נקלעה אז.

איש שיחננו ר' יהודה, הוא זה שזכה לקחת חלק בהצלת משפחת רבינו שליט"א, כאשר היה הראשון שהבחין בשריפה ומיהר לעלות ולהוציא את כולם. ר' יהודה גם היה זה שטרח ויגע להעמיד דירה חילונית לרבינו שליט"א ולהמציא צרכי יום טוב, אך בעיקר זכה ר' יהודה זכות מיוחדת, לבשר את הבשורה הטובה אודות כתבי הקודש של רבינו שליט"א שניצלו בדרך נס ממש.

אנ"ש בלעטל מביא כאן את סיפורו המופלא של ר' יהודה, על אלפי כתבי הידות ששרדו את השריפה שהפכה את השטיבל לעיי חרבות.

### אזוי זאלסטו טון!

"אקדים פרט אחד לפני שאספר על אותה ליל הסדר הבלתי נשכח. במשך השנים נסעתי לעתים תכופות אל ארץ הקודש להסתופף בצל רבינו הק' זי"ע, במיוחד בחודשי תשרי מדי שנה בשנה. רבינו זי"ע היה יודע שאני הגבאי של השטיבל במאנסי, וביקש ממני והפציר בי כמה פעמים שאשתדל שיתפללו בשטיבל תפילת



כולו יושב רבינו שליט"א ושקד על תלמודו, אך בלילות כאשר כבר קשה היה לו להתרכז בלימודו פנה רבינו שליט"א אל כתיבת חידושי התורה.

"באותו מעמד בבוקרו של חג הפסח הראשון שח לי רבינו שליט"א את כאב ליבו, כי כל חידושי התורה שלו, שנים של עמלה ויגיעה של דברים נשגבים אשר העלה רבינו שליט"א על הכתב משך שנים, הכל היה בתוך הדירה שעלתה עכשיו באש, וליבו מיצר עכשיו בעיקר על אותו הפסד גדול.

"כיון ששמעתי זאת אף אני נחרדתי, וידעתי שההפסד הוא לא הפסד פרטי אלא של כלל ישראל שנגלק מהם רכוש בלתי יסולא בפז.

"שאלתי את רבינו שליט"א היכן היו מונחים הכתבים, ורבינו שליט"א השיב לי שהיו מונחים על מדף במטבח עטופים בניילונים. לא סיפרתי לרבינו שליט"א מה אני הולך לעשות, כי חששתי שמא רבינו שליט"א ימנע בעדי כי היה בכך ענין של סכנת נפשות. לקחתי עמי את בני ר' אהרן ופנינו לכניסה האחורית של בית המדרש, כיון שהכניסה הראשית כבר היתה סגורה ומסוגרה בעצים ובקורות על ידי מכבי האש כפי שהחוק דורש במצב כזה.

"ביקשתי מבני שיעמוד למטה במקום אשר היה עד אתמול בערב בית מדרשינו ובית חיינו, וביקשתי ממנו שישים לב אם חלילה יקרה לי משהו ח"ו. עליתי במדרגות הרעועות עד למעלה בדירה. הבית כולו היה מפויח ומפוחם, גג הבית כבר בכלל לא היה, ובכל זאת הצלחתי לפלס את דרכי בין חורבות הבית עד למטבח החרוך, שם לגודל ההפתעה התגלה לנגד עיני הנס הגדול והבלתי יאומן.

"המדף עליו דיבר רבינו שליט"א נפל וכבר לא היה שם. אך במקום ראיתי עדיין את הניילונים עם חידושי התורה בשלמותם. ניגשתי לבדוק וראיתי שכל גיליונות הנייר נמצאים בפנים, אמנם ספוגים ורטובים במים, אך כאמור, שלמים. מיהרתי לבשר את הבשורה הטובה לרבינו שליט"א וממש אורו עיניו, ניכר היה כי השבתי את רוחו ושמחת החג שלו.

"בחול המועד עליתי שוב למעלה, לקחתי את הניילונים ופניתי אל יהודי בשם ר' דניאל ווייס שהיה לו 'בעיסמענט' (מרתף) גדול מתחת לבנין, המקום היה גדול מתחת לכחמש שש דירות שהיו באותו בנין. ובמקום הזה פזרנו מאות ואולי אלפי גיליונות נייר. היה שם ממש ש"ס של כתבי ידות, ובמוצאי החג האחרון הוצאתי את הגיליונות המוצלים מאש כאשר היו כבר מיובשים והחזרתי את האוצר המנוצר לרבינו שליט"א.

"וכאן המקום לציין, כי כל הספרים אשר יצאו לאור בשנים האחרונות מאוצר כתבי הידות של רבינו שליט"א הם רק מעט מזעיר מהכתבי ידות שהיו שם בשריפה וניצלו באורח פלאי כל כך לטובת כלל ישראל שיוכל ליהנות מאותו אור נשגב ועילאי, ובע"ה עוד היד נטויה.

"בסופו של דבר יהיה מעניין לציין, כי רבינו שליט"א אמר אחרי השריפה שהיא באה על דבר חילולי שבת שהתקיימו בעיר, וקבע מיד שיעור בהלכות שבת לבני קהילתנו".

ורוצים לספק לרבינו שליט"א את כל צרכי החג, אך מובן מאליו שביתו של רבינו שליט"א התנהל כל השנה בקפידה ניכרת בכל עניני הכשרות ובהידורים מיוחדים. עופות אכל רבינו שליט"א רק מהשחיטה המהודרת שסיפקה את העופות להגה"ק מוויזשניץ זצוק"ל, ובשר בקר אכל רבינו שליט"א רק מהשחיטה בטאהש של הרה"ק מטאהש זיע"א, גם יין לקח רבינו רק ממה שעשה אחד מחסידיו וויזשניץ החשובים באופן פרטי ומעט הכמות, וכך גם בכל עניני כשרות הבית. כל זה בימות השנה הרגילים, כל שכן בימי הפסח שהכל נעשה בתכלית הזהירות והכשרות. שלא לדבר על המצות שהיו מיוחדות מהודרות ושמורות ביותר.

"כאמור, השמועה על השריפה התהלכה בכל העיר, והגיעה גם לאוזניו של אבד"ק קאשוי הגה"צ ר' אליעזר חיים בלום זצוק"ל ידיד נפשו של יבדלחט"א כ"ק רבינו שליט"א. ר' אליעזר חיים שלח לשאול את רבינו שליט"א האם יסמוך עליו בנוגע לכשרות המאכלים, רבינו שליט"א נענה שעל יהודי כזה יכול הוא לסמוך.

"אבד"ק קאשוי בטוב ליבו התחיל להעביר לבית רבינו שליט"א את צרכי החג בכמויות כאלו שקיוותי אחר כך שגם לו נשאר משהו להסב את ליל הסדר... הוא העביר אל בית רבינו שליט"א מצות יין וכל צרכי הסדר, לפני שולחן עורך הוא אף העביר את מאכלי החג החמים אל בית רבינו שליט"א, וכיוון שראיתי שענין ליל הסדר הוסדר התפנית גם אני אל משפחתי להסב איתם לליל הסדר.

"זה היה כבר בשעת לילה מאוחרת, אך ידעתי שבכך ממש לא תמו הדברים. שום בגד אין למשפחה חוץ מהבגדים שהיו על גופם בשעת השריפה, כי כל תכולת הבית כאמור נשרפה כליל. קמתי לפנות בוקר, ופניתי לכמה בעלי חנויות ובהיתר רב פתחנו את החנויות בעיצומו של יום החג וציידנו את המשפחה במלבושים בנעליים ועוד דברים שנצטרכו לחג".

## כל כתבי הקודש מצילין

כאן מגיע ר' יהודה לנקודת הסיפור. "ב"ה ניסיתי להקל על המצב עד כמה שאפשר, וב"ה שבשעות הבוקר הרגשתי הקלה מסוימת כאשר הכל בא על מקומו בשלום, אך את רבינו שליט"א לא מצאתי. בדירה של ר' שמעון בראך לא היה, ניסיתי בבית המדרש בארדיטשוב אך גם שם לא ראיתיו. פניתי אל אחורי הבית ושם מצאתי את רבינו שליט"א מסתובב אנה ואנה אחוז שרעפים, והבחנתי שדבר מה מטריד את מנוחתו. נראה היה שלא חזר עדיין אל עצמו ממאורע של אמש שכל רכושו נשרף באש. פניתי אליו וניסיתי ליישב דעת קדשו, ואז הבהיר לי רבינו שליט"א מה באמת כואב לו.

"אני בעצמי יכול להעיד ממה שראיתי בשנים המאוחרות יותר, כאשר הבית המדרש עבר ללינאר והתגוררתי בשכונתו של רבינו שליט"א, שהלילות אצל רבינו שליט"א תמיד היו מיועדים לכתיבת חידושי תורה. במשך היום

המדרש שם אחזו עדיין באמצע שמונה עשרה והכרזתי לציבור כי מוכרחים לצאת. בשלב הזה כבר יצאו לשונות אש מהחלונות למעלה. היתה שם בהלה גדולה בבית המדרש עד שהצליחו להוציא את כולם בחוץ. היו צריכים להציל אנשים וטף וגם ספרי תורה וספרים ותשמישי קדושה. הצלחנו להציל את ספרי התורה וחלק גדול מן הספרים, והעברנו אותם אל ביתו של הרה"ח ר' מאיר שלום שפיטץ שליט"א מחשובי חברי קהילתנו (שם התקיימו פעולות השטיבל והתפילות בתקופה הקרובה).

"אחר כל זה עלה הבית כולו בלהבות אש. כל השטיבל, ואיתו עמו ביתו של רבינו שליט"א וכל רכושו - הכל נמוג בעשן. הרחוב כולו היה כבוקה ומבולקה, יללות של מכבי האש וכוחות ההצלה מילאו את הרחוב, ורק לאחר כשעה מאז פרוץ השרפה התחילו חזרת הש"ץ של מנחה בביתו של ר' מאיר שלום.

"כל מאנסי התעוררה לחיים, שמע האש הלך בעיר כולו, כך שלאחר התפילה הגיעו מאות מתושבי העיר, לברך את רבינו שליט"א בברכת א גוט יום טוב, לשמוח ולהודות להשי"ת על הצלת הנפש ולחזק לאחר שכל הרכוש כלה באש אשר שילח ה'.

## ה'סדר' של הגה"צ מקאשוי

"עם סיום התפילות כאשר הקהל כולו התפזר כל אחד אל מעונו, הבנתי שנפל עלי עול כבד. אמנם היה כאן נס גדול כי נשפכה החמה על העצים ועל האבנים והנפשות ניצלו, אך למעשה משפחתו של רבינו שליט"א עומדת כאן ברחוב בעירום ובחוסר כל, ומה עושים לעת עתה?

"דבר ראשון חיפשתי מקום מנוחה שלא יעמדו כך בחוץ אנשים נשים וטף. הן מקום ללון והן מקום לערוך את הסדר לכל המשפחה ביחד. פניתי להגה"צ אב"ד ברדיטשוב שהיה לו את בית מדרשו לא רחוק משם, שיקצה לי את העזרת נשים לרבינו שליט"א שיוכל לנהל את הסדר.

"למקום לינה התנדב איש חסד ורב הפעלים הרבני ר' שמעון בראך ז"ל (אחיו של יבדלחט"א ידיד בית חיינו הרבני הנגיד ר' יחזקאל בראך שליט"א) ונתן אחת מהדירות שעמדו לרשותו ושם השתכנו משפחת המלוכה לתקופה הקרובה. סייעתי דשמיא מיוחדת היתה שבדיוק היו לו לר' שמעון בתוך הדירה הרבה כלים חדשים שכבר היו טבולים אך בלתי משומשים, וכמו מן השמים הוכנו מראש לטובת רבינו שליט"א.

"העובדה שהמשפחה כבר לא עומדת ברחוב הקלה מאד, אבל עדיין, אנו נמצאים בליל הסדר, כלל ישראל מסובים כבר על שולחן הסדר ומקשיבים בנועם לבניהם הרכים השואלים 'מה נשתנה', וכאן משפחה שלמה נמצאת ללא צרכי היום טוב המינימליים לצורכי הסדר, מצות, יין, בשר ודגים וכל מטעמים, הכל היה כבר מוכן לליל הסדר והכל נשרף לאפר.

"מובן שהיו הרבה שהיו יכולים והיו שמחים

# הרה"ח ר' שלמה בראנדסדארפער ז"ר

י"ט בסלו תשנ"ה

התמונות מאוצרו הנפלא ובאדיבותו של נכדו הר"ד חיים אלעזר ראזנפעלד שליט"א. ותשואות חן חן לו



חלקים שלמים בתורה לקנין נצחי. אחרי כמה שנים של יגיעה בתורה נבחר הבחור שלמה אצל ראש הישיבה על חלקי 'הוראה' וקיבל ממנו 'כתב סמיכה', וכן בחר בו ראש הישיבה לעזור לו בעריכת תשובות בהלכה לפונים אליו מרחבי תבל. פעם בעת שהתקיימה מסיבה של תלמידי חכמים כיבד ה'משנה שכיר' את הבחור הצעיר שלמה לדרוש בפניהם... והבחור בראותו המעמד ניצל את ההזדמנות ודרש בענין הכואב לו שאין ראוי למנות החדשים הלועזיות על מספרם, כגון לומר או לכתוב הראשון בהראשון (דער ערשטער אין ערשטן), דבר שכבר החמיר בו ה'חתם סופר'. רוב הנוכחים במסיבה צחקו על דבריו שאין לזה מקור בהלכה, אמנם דודו ורבו ה'משנה שכיר' חזקו אותו בדבריו וכתב לו ע"ז תשובה ארוכה כשהוא מתחיל מכתבו בלשון חז"ל (גדה זו): "אם נבלת עצמך בדברי תורה סופך להתנשא", ובו מביא ראיה ומקור לדינא מדברי הכותב בעין יעקב שאין למנותם עפ"י מספרם אלא לכתוב הראשון במערץ או באפרייל וכדו' (עיי"ע מזה תשובה ארוכה בשו"ת דברי יואל או"ח סי' ט"ו).

## חתן אצל ראש הישיבה

ראש הישיבה בעל ה'משנה שכיר' חיבב מאוד את תלמידו ובן-אחותו היקר "שלמה",

להרה"ק ה'חלקת יהושע' מביאלא ז"ע, שכידוע הרה"ק מביאלא היה קשור ודבוק מאד לספרי רביה"ז, וכשעלה להר הזיתים פחד ברוב ענותותו לגשת לצינונו של רביה"ז ז"ע, שמא אינו ראוי לכך... ושאל מרחוק את המשב"ק מי זה השוכן שמה ליד מנוחתו של רביה"ז, וניגש המשב"ק לקרוא את המצבה ואמר: רבי יהודה טרייטל בראנדסדארפער ז"ל. ואמר ה'חלקת יהושע' צוק"ל, שרואה 'עמודא דנהורא' עולה מעל הציון שלו, והדברים מופלאים.

במעללי יתנכר נער, מאז שנות ילדותו כבר החלו לראות אצל הנער ניצני יראת שמים ואהבת התורה. אחרי הבר מצוה לקח ר' שלמה את מקל הנדודים וגלה למקום תורה בעיר 'נייטרא' שבאונגארן, ונכנס ללמוד בשיבתו של הגאון רבי שמואל דוד אונגוואר זצ"ל, ואחרי תקופה קצרה שוב חזר אל ארץ מולדתו בעיר 'האלאס' ונכנס ללמוד בשיבתו המפורסמת של דודו אחי-אמו ה"ה הגאון המפורסם רבי ישכר שלמה טייכטאהל אבדק"ק פישטיאן ובעל שו"ת 'משנה שכיר' צוק"ל הי"ד.

דודו בעל ה'משנה שכיר' היה חתנו של הגה"ק ר' יעקב יוסף גינז זצ"ל אב"ד טשאבא ובעסערמין ובעמ"ח 'הרי בשמים' על התורה, נכדו של הגה"ק ר' עקיבא אייגער ז"ע ובעל ה'מטה אפרים', ותלמידו של הגה"ק המהר"ם שי"ק מחוסט ז"ע וכן הסתובב הרבה אצל הגה"ק בעל ה'יטב לב' מסיגעט ז"ע באונגארן. בשיבתו של דודו ה'משנה שכיר' התמיד בתורה ועבודה וביראת שמים, כשדודו ראש הישיבה והאב"ד נותן בו עיניו בחיבה יתירה כשרואה אותו לומד בהתמדה גדולה וקונה

חששנו אם בכלל לנגוע בדמותו של החסיד הבלתי הנשכח, ארי שבחבורה, עובד ה' מופלא, פון די 'חצות אידן', ה"ה הרה"ח רבי שלמה בראנדסדארפער ז"ל, כי אולי כל מילה שמוסיפין גורעת. אולם התחזקנו עם הכלל שאם בזכות זה ידעו דור אחרון חסיד מה פעל וללמוד מדרכיו הרוממות, הרי הרווחנו הרבה.

## שנות נעוריו

ר' שלמה נולד ביום י"ד אייר - פסח שני תרס"ז, בעיר 'האלאס' שבאונגארן לאביו הרב החסיד ר' יהודה טרייטל בראנדסדארפער זצ"ל ולאמו מרת אסתר ע"ה. ר' יהודה טרייטל ז"ל [הנקרא בפי כל - ר' יודל] נולד בעיר 'בריגל' שבפולין לאביו ר' מאיר ז"ל שהיה מחסידי הרה"ק ר' משה מראזוואדוב ז"ע. ר' יודל היה נצר למשפחה מפוארת חסידים ואנשי מעשה תלמידי הרה"ק בעל 'מאור ושמש' וה'אריה דבי אילעי' והרה"ק הד"ח מצאנז ז"ע. השם "שלמה" נתן לו אביו ע"ש הגה"ק בעל 'שם שלמה' ממונקאטש ז"ע, אליו היה מקושר ותלמיד נאמן, כמו"כ חמיו של ר' יודל היה דבוק לבית מונקאטש.

על גדולתו של אביו ר' יודל - שזכה לעלות לארץ הקודש ולהיטמן בסמיכות לציון קדשו של רביה"ז - ניתן ללמוד מסיפור מופלא, אותו שמע נכדו הרה"ח ר' יעקב ברי"י בראנדסדארפער שליט"א ממקור קרוב



בצעירותו



אביו ר' יהודה טרייטל



חמיו הגאון רבי ישכר שלמה טייכטאל זצ"ל בעל משנה שכיר (מוקף בתלמידים)



חותנו זקינו הגה"ק מבעסערמין

## הרר חיים טוביה פוקס

הקדושה קלטה אותם, ואת משפחותיהם (ממה שנשאר להם...), והנה מיד צצים ובאים האורחים הבלתי קרואים, הסוכנות הציונית מתחילה 'לדאוג' להם, ובחלקלקות לשונם הם מעבירים אותם אל כפר 'עתלית' שבסמוך, משם הם מעבירים אותם - כשעל פניהם מסווה של דאגה ורחמנות - אל הקיבוצים, שם הם מערטלים אותם מכל סממני היהדות ששמרו במס"נ ככבת עינם במשך שנות הזוועה, ה"י."

אמנם הסייעתא דשמיא שליוותה את ר' שלמה כל הזמן התלוותה איתו גם כאן, וההשגחה העליונה הובילה אותו לעבר ה'הכנסת אורחים' שבעיר תל אביב, שם החיו עצמותיהם ר' שלמה ומשפחתו, וביני לביני היתה דאגתו היחידה והראשונה של ר' שלמה אחרי כל אלה: "בית המדרש", רגליו מוליכות אותו אל בית המדרש באופן טבעי!

משנכנס לבית המדרש, נתפסו עיניו בבחור צעיר לימים היושב ולומד בהתמדה בגמרא גדולה, היה זה מ' שנודע לימים כאחד מגדולי החסידים בבית מדרשו של רביה"ז - הרה"ח ר' מרדכי שלום ראכמאן זצ"ל, ומי שנהפך בעתיד להיות חתנו. ר' שלמה רצה להתוודע ולקבל שייכות בד' אמות בארץ ישראל, ניגש אל הבחור ושאלו: מה שמך? "מרדכי שלום" - ענה הבחור בשפה רכה, ומיד פונה ר' שלמה לדאגותיו ו"עיסוקיו" היחידות - "אוואו קאן מען דא דינען דעם רבוננו של עולם?", ומתחיל לדבר על עבודת התפילה שזאת היתה מגמת נפשו כל הימים, כשבין השאר מתאר לו עבודת התפלה של חסידי סלאנים וכו'.

הבחור מרדכי שלום ראה יהודי נכבד בעל צורה עומד לנגדו, עם מנעלים העשויים מעץ, המעידים על בואו מהמחנות האיומות, מתעניין ושואל אודות עבודת התפילה, ידע מיד את אשר לפניו, והציע לו על אתר: "מקום מיוחד יש לי עבורך" - נענה בהתאמצות ובעזות דקדושה - "הצדיק רבי אהר'לע ראטה בירושלם ירווה את נפשכם הצמאה". ר' מרדכי שלום המשיך לספר לו כי הוא מתלמידיו של אהרן, וכי הגיע כאן בתל אביב בהשגחה פרטית למכור ולהפיץ את ספרו הקדוש 'שומר אמונים'.

רק שבועיים עברו מאז שדרכו רגליו של ר' שלמה בארץ ישראל, וכבר מצא את עצמו עומד בירושלים עיה"ק לחזות בנועם עבודתם של החבורה הקדושה 'שומרי אמונים', בבית הכנסת הקטן שברחוב לייב דיין בירושלים, כשהחסידיים מתכוננים בסילודין לתפלת ערבית פשוטה, ר' שלמה חגר תגורו ונטל ידיו והתייצב להתפלל מעריב עם אנשי החבורה הנפלאה ורבים ואלופם בראשם...

רוחו. הייאוש והדיכאון לא יכלו לו, האמונה המוצקה והאיתנה והבטחון האמיץ בה' היו נר לרגליו בכל אורך הדרך, ודוקא בזמנים קשים אלו התגלה ר' שלמה במלא תקפו ועזות דקדושה בעבודת ה' ללא ויתור כלשהי על קוצו של יו"ד.

גולה אחר גולה - מעיר מולדתו האלאס שבאונגארן לאנטווערפן, מאנטווערפן לשווייץ, ומשם שוב לאנטווערפן, משם דרך ארוכה עד לצרפת, ומאז עברו טלטולים רבים בתקופת המלחמה, עד שביום ו' לחודש אב תש"ה הגיע בעז"ה לארץ ישראל,

בכל מקום בו דרכה רגליו, דאג מיד לנהר לטבילה. שני ילדיו שנולדו לו לפני המלחמה ר' יעקב יוסף ור' מאיר ידעו כבר כי בכל מקום חדש שמגיעים, עליהם לדאוג ראשית דבר למצוא נהר עבור אביהם, ואכן עזר לו הש"ת בכל מקום באופנים נפלאים ומצא "מים רבים" להשיב את נפשו בטבילת טהרה, וכך מסר את עצמו במסירת נפשו ממש לטבילה. את הטהרה והקדושה לא הזניח בשום מקום, פעמים רבות הוצרך לתבור גזיזא דברדא כדי לטבול, וגם להניח סמרטוטין מתחת רגליו שלא ידבקו רגליו לקרקעית הנהר הקרירה...

ר' שלמה ידע אז משניות נשים בעל פה, והיה לו סדר לחזור כמה פרקים משניות עד הגיעו למקום הטבילה, פרקי המשניות שימשו לו כ'מורה שעות' ומורה דרך היכן מקום הטבילה המתאימה, כשסימן בידיו שאחרי כך וכך פרקי משניות יגיע למקום חפצו... ר' שלמה סיפר בשנים הבאות כי פעם טעה בלכתו והגיע למקום שמימיו היו עמוקים ורדודים, אבל לפי פרקי המשניות שהיה עליו להספיק ראה והבחין כי טרם הגיע למקום חפצו... וכך ניצל בחסדי שמים מטביעה. אכן שעון משוכלל ביותר...

## אוואו קש מש דא דינען דעם אויבערשטן?

האניה הגדולה מתקרבת לנמל יפו-תל אביב, והפליטים השבורים רואים סוף סוף את רגליהם דורכות על אדמת הקודש. המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, היהודים הצדיקים שעברו את שבעה מדורי הגיהנם, בשארית הכוחות שנשארו להם משפשפים הם את עיניהם ומשתאים לראות את הארץ, האם בהקיץ הם או בחלום, האם נכון הוא שארץ

עד שגמר אומר לקחתו לחתנו לבתו. חותנו היקר ביקש מחתנו החדש שלא יקבל עליו שום תפקיד של רבנות, דבר שרק יפריע לו בעבודתו המיוחדת בעבודת ה', ואכן קיבל את דבריו וישב כל ימיו על התורה ועל העבודה, כשמצד שני קיבל ריחיים על צווארו בהבאת מחיה לביתו.

ר' שלמה זצ"ל עבד כהשתדלות לפרנסתו בליטוש יהלומים ואבנים טובות ומרגליות, עד מהרה למד את האומנות על כל פרטיה ודקדוקיה, ובה עסק בזמן מסוים ביום בידיו המאומנות וממנה היה מתפרנס, כששאר שעות היום הוא מקדיש ל'אומנות' החביבה ביותר שהיא לימוד התורה.

בנו ר' ידידיה מספר בערגה שזכורה לו אהבת קדומים, בעת שישב ר' שלמה מעל מכונת ה"באך", עליו היו מניחים את היהלומים לליטוש, שהיה מקשיב ולומד ובוחר את ילדיו שיעוריהם בגמרא או משניות.

אחרי תקופה קצרה מנישואיו עבר לגור בבגליה בעיר הבירה אנטווערפן, שם התגורר כמה שנים מ-תר"צ עד תר"צ"ז, כשאבותיו נשארו באונגארן, ובשנת תר"ח"צ גם הוריו העתיקו מגוריהם לאנטווערפן עקב 'גזירת גירוש' שעברה עליהם באונגארן. ולימים עברה כל המשפחה ביחד עם ר' שלמה ומשפחתו ונסעו לצרפת והתיישבו בעיר 'קאראדיאק'.

## טהרת המקוה - גם בגיא צלמות

עוד כמה שנים בטרם התחילה המלחמה, והחיה ההיטלרית ימ"ש השתוללה בארצות אירופא, ידעו ר' שלמה ומשפחתו ומשפחת הוריו טלטול ועוני, גלות ויסורים. גולה אחר גולה גלה ר' שלמה, אבל כל אלה לא שברו את

# אני צריך חמשה יהלומים...

אחרי מעריב נכנס לאדמו"ר הזקן לקבל שלום, ואומר לרבינו בלב מלא השתוקקות: "פה אשב כי איתיה, מצאתי את שאהבה נפשי...". ר' שלמה קנה לו אח"כ דירה ברח' סלונים, ואנשי שלומנו קירבו אותו בחביבות יתירה בראותם בו כאחד העובדים המופלאים ביותר.

מעשה נפלא אירע לאחר כמה חודשים ששהה בצל החבורה. בחג הפורים שנת תש"ו שלח ר' שלמה משלוח מנות מכובדת עם מגדנות ומזונות אל אדמו"ר ז"ע בני לימים הגאון הגדול רבי מאיר זצ"ל חבר הבר"ץ. ר' מאיר מביא את המנות לרבינו, ורבינו מרים קולו כמדבר לעצמו: "מזונות הוא שולח לי, שישלח לי חמשה יהלומים! [כאמור לעיל, התעסק עם יהלומים לפרנסתו].

כשראה ר' שלמה את רבי מאיר חוזר לאחר זמן קצר עם המשלוח מנות' בידיו באומרו שהרבי רוצה יהלומים, לא חשב הרבה, וקיים דברי רבו בתמימות ושלח שוב המשלוח מנות' כשמצורפים בו חמשה יהלומים. אחר חג הפורים קרא רבינו לר' שלמה ונתן לו את היהלומים בחזרה ואומר לו

במאור פניו: "איך דארף דיינע בריליאנטן? איך דארף דיינע פינעף קינדערלעך!", "וכי ליהלומים שלך אני צריך?! כוונתי היתה על חמשת בניך היקרים שיצטרפו לחבורתנו לעבוד את ה' ברמה". ר' שלמה שמע את הדברים כדרכונות, וצירף את בניו הגדולים לחבורה הקדושה.

## "ואני תפלה" – ביגיעות, אבל בשמחה

עבודת התפילה שלו היתה לשם דבר. מיום עמדו על דעתו שאף לעבודת התפלה בהתלהבות ובהשתפכות הנפש, ר' שלמה עצמו כותב בצוואתו כי רבינו הזקן זי"ע אמר לו אחרי שנתקרב אליו שיש לו "נשמה של תפלה", "א נשמה פון דאווענען". ואצל בני המשפחה עוברת הנוסחה מפה לאוזן כי רבינו הזקן אמר עליו שיש לו ניצוץ משורש הרה"ק מסטרעליסק זי"ע, שכידוע התפלל בכל כוחו ביגיעה עצומה.

מדורנו יהא לוקה בחסר אם לא נעתיק קטע מלשונו הזהב של ר' שלמה בצוואתו (מתורגם ללש"ק): "רוב שנותיי הנני מתפלל ב"ה ביגיעות עצומות, וכשהתחלתי בעבודה זו לא חלמתי כלל שאגיע פעם לירושלים עיה"ק, ואחרי המלחמה כשכולם חזרו למקומות מושבותיהם אמרתי בלבי בעזה"י שאני רוצה להגיע לירושלים שם אמצא מקום להתפלל כאוות נפשי... בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, ישתבח הבורא ב"ה הגעתי לרבינו הקדוש בירושלים... מצאתי את שאהבה נפשי ונתקשרתי לרבינו הק' בקשר אמיץ וחזק..."

פעם שאל אחד מחשובי אנ"ש את רבי שלמה: מה לכם כי הגעתם לכאן, ומה נתחדש לכם אצל רבינו הזקן?! הלא לפי דבריכם כבר היתה האת תמיד מגמת נפשכם ודרכתם הכבושה למסור הנפש בתפילה ולהתפלל ביגיעות ובהתלהבות?!

ר' שלמה התיישב קמעא וענה לו בסבר פנים יפות: אמנם כל ימי התפלתי ביגיעה עוד מימי שהותי בצרפת, "ואני תפילה" - כל מהותי נמשכה ליגיעת התפילה, אמנם אינם דומים כלל הימים הראשונים בטרם התקרבתי למאור הגדול ואחרי שהתקרבתי, ופנים חדשות באו לכאן. כי אז, לפני שהתקרבתי, הייתי מתפלל רק בדרך עבודה ועבודה וכעבד הממלא חובתו כלפי רבו,

אבל אחרי שזכיתי להתקרב אל רבינו, מאז והלאה למדתי אופן חדש לגמרי בעבודת התפילה. אמנם התפילה היא עם אותן יגיעות, אבל בחשק ובשמחה גדולה. רבינו לימד אותנו כל הזמן להתפלל אכן ביגיעה ובמס"נ, אבל בעיקר לימד אותנו להתענג על הוי"ה, עד שהתפילה נעשית מתוך השתוקקות עצומה. תאמין לי - המשיך ר' שלמה את דבריו - הנני עומד עכשיו אחר תפלת שחרית, אילו היתה לי ההזדמנות להתפלל עוד הפעם הייתי מתפלל באותו חשק והתלהבות כמקודם. עד כאן מה שר' שלמה ענה לו.

לא צריך לקמט את המצח בכדי להיזכר באותם הימים המאירים כשדמותו הזכה והטהורה של ר' שלמה התהלכה בינינו, וקולו היה נשמע בתפלה עד לסוף הבימה"ד גם בעברו את גיל הגבורות, קולו המתוק עדיין מהדהד באזנו בצלצלי שמע. רבים מהמבוגרים בוודאי עדיין זוכרים כשהיה מתפלל בשב"ק 'פסוקי דזמרה' לפני העמוד במתיקות נפלאה כל יתואר, או בראש השנה או בהושע"ר, וכן כשהיה החזן ברוב השנים לברכת החודש בשבת מברכים.

במהלך התפילה נוצר סביבו כעין שלולית של מים מרוב זיעה ביגיעותיו



משוחח עם בנו ר' ידידיה



בשמחת בר מצוה של נכדו ר' בנימין ברמ"י ראזנפעלד. משוחח עם חתנו רמ"ש ראכמאן ז"ל. נראה גם יבלחט"א ר' חיים אהרן בריזל שליט"א



עם האדמו"ר הפני מנחם מגור זי"ע



עמודא דנהורא. ר' שכנא פרענקל על ציון זקינו ר' יהודה טרייטל



כל מילה ומילה יצאה מפיו בקול גדול ובחיות, עד שבכל כמה תיבות היה נושם עמוק להחיות רוחו, וכן היה מתיישב ונח מפעם לפעם על הספסל שלידו, דערכאפן אביסל די הארץ, כאפן דעם אטעם... ויש על כך עשרות ומאות עדים שעדיין זוכרים את זה היטב, אין כאן שום גוזמאות וצבע מילים.

לאחר התפילה היה אפשר לסחוט את הקאפטן שלו כסמרטוט לאחר הנקיון... התפילין נרטבו מאד, ומיד אחר שפשטן הניחן קצת להתייבש, ואח"כ בביתו הניחן שוב מול ווינטאלאטור (מאוורר, פֶּען) לייבשן. והיו לו מוכנים כמה וכמה זוגות תפילין, כשמדי פעם הוצרך להחליף בתים שהיו נראים לפעמים כמי שנטבלו במקוה... והיה בקשר תמידי עם בעלי מלאכה לתקן, לשפצן, ליישרן...

"פעם", מספר ר' נתנאל קרישבסקי, "כשניגשתי לפני התיבה בתור ש"ץ, התקרב אלי תוך כדי התפילה כמה פעמים ועורר אותי שלא לחטוף התפילה, ניסיתי למשוך כמה שאפשר עד שכולם יגמרו, אבל עם זאת אחר התפילה אמר לי 'האב רחמנות אויף מיר, איך קען נישט כאפן דעם אטעם... הלא רבינו כותב שאין רשות לש"ץ למהר, ומי שממהר ידו על התחוננה...". התנצלתי בפניו שיש טוענים איפכא, שאני מתפלל לאט מדי... ואז אמר לי: 'הרשות להתערב ולומר 'דעה' בתפילה היא רק למי שגם הוא מתפלל בקול'. והמשיל אז את התפילה למי שרץ ביער, ורודפים אחריו להרגו, וזועק לעזרה, הלא כולם מבינים אותו. והנמשל הוא שהאדם נמצא במשך היום תחת מלחמת היצר, ושעת התפילה היא 'הזדמנות' מיוחדת עבורו להצלה, מען רעדט זיך אויס פארן באשעפער, און מ'וויינט זיך אויס, און ס'ווערט לייכטער די נסיונות...". כך היה רישומו על שעת התפילה, שיש לנצל כל רגע שאפשר לשפוך שיח לבורא יתברך.

מחיל אל חיל המשיך לעסוק בתורה בהתמדה מופלגת במשך היום, וגם עסק לפרנסתו ביגיע כפיו, ובד בבד מקיים את המשנה 'עשה מלאכתך עראי ותורתך קבע', כשהוא בקי בש"ס ופוסקים ובשאר חלקי התורה (נכדו הר"ר יהודה ט. יאראוויטש שליט"א סיפר לנו כי פעם ישב בביהמ"ד ולמד פרק 'אלו טריפות' במסכת חולין, פתאום עבר לידו ר' שלמה שהיה אז כבר לעת זקנותו ועיין במה שלמד, ונענה באנחה: חבל, פעם ידעתי את הפרק בעל פה על הלשון כ'אשרי'...). אחרי תפלת מעריב לערך בשעה 8:30 היה עולה על יצועו לישון כשמתחת הכר מונחת אבן כבידה... (כזכור, הניחו את האבן לידו במקום קבורתו).

## שמירת עיניו להפריא

כל ימיו התרגל ר' שלמה בהשפלת העינים למטה, כדברי הכתוב "ושח עינים יושעי". ראו אצלו הרבה פעמים שאינו מבחין כלל במתרחש סביבו גם בתוך הד' אמות שלו, מרוב זהירותו בשמירת עיניו היקרות שלו,

והשתפכות נפשו בתפילה, ורבים הזוכרים אותו יכולים להעיד שאין בזה שמץ של גוזמא כלל. בכל יום אחר התפילה הוצרך להחליף שמלותיו מרוב זיעה שנטף מבגדיו, גם היו לו זוגות תפילין יתירים שנשארו יבשים מבלי זיעה להחלפה...

## סדר יומו

סדר יומו התחיל כאמור מחצות הלילה, כשקם בזריזות לעבודת בוראו וערך 'תיקון חצות' כשהוא מלוכב בשק בדמעות שלישי. ר' יהודה טרייטל ז"ל אביו של ר' שלמה גילה פעם באזני נכדו הרה"ח המשפיע ר' ישעי' אלעזר יאראוויטש זצ"ל אחרי אירוסיו, שה'תיקון חצות' שלו לא התחיל בשנותיו המאוחרות... ר' יוד'ל סיפר לו כי כשהיה גר בדירה מתחתיו באנטווערפן, היה שומע בחצות הלילה את ר' שלמה בקומה העליונה מזיז כסאות, וזה היה סימן עבורו שהוא עורך עכשיו 'תיקון חצות'...

ר' נתנאל קרישבסקי - ממעתיקי השמועה - מתאר לנו את עבודתו של ר' שלמה עד לפרטי פרטים: אחר עבודה של כמה שעות בביתו ועריכת תיקון חצות בדמעות שלישי, הגיע מביתו שברח' אדמון, בשמירת עיניו המופלגת כמתואר להלן - לביהמ"ד, עטוף בקאפטן עם פסים רחבים וגארטל שחור רחב, כשהוא מעוטר בטו"ת, כשעה לפני התחלת התפילה. הוא נעצר קמעה בכניסתו לביהמ"ד, השפיל קומתו, נישק את המזוזה, ואמר הפסוק "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך", אה, היה תענוג לראות ולשמוע רק מחוזה זה כשהוא מגיע עם כל הביטול והשפלות ואומר פסוק זה בחיות עצומה...

ניגש למקומו במזרח בזריזות ובחיות עצומה, מניח את נרתיק הטו"ת על מקומו, מוציא ממנו את ספר האגרות החביב עליו עד מאד, שהיה מונח שם באורח קבע, ומתענג בלימודו בכל מלה ומלה שנדפסה שם. הדברים הכתובים שם יקרים עבורו הרבה באין ערוך מפנינים והיהלומים בהם התעסק, כשרבינו הזקן מתייחס שם בפרטות לתלמידיו, נוחת ללבם ולנפשם ומאיר להם את הדרך ילכו בה בכל יסודות החסידות. כן הוציא משם את הקונטרס 'עבודת הבורא' על ל"ב מצוות התלויות בלב מרביה"ז, שמבאר כיצד כל המצוות הן אמצעים למטרה האחת של דביקות השי"ת, והוגה גם בזה בצימאון, וגם מניח לידו האנטאך (אלונטיה) גדול, שעוד מעט יהיה נראה כמי שיצא עכשיו ממכונת כביסה...

בשעה היעודה התחיל עם הקהל 'ברכות' בקול גדול, וגם ענה אמן על ברכותיהם של אחרים, ומעורר אותם לבטא את המלים כראוי. ואח"כ בשעת צלותא - שעת קרבא, התחיל את התפילה ביגיעה עצומה ובחיות שאין לתאר. כל כולו מזיע, ונרטב לגמרי סידורו, שולחנו, ומקומו, ועד שנראתה כשלולית של מים עוברת מתחתיו, ומפעם לפעם משתמש בהאנטאך לנגב קצת הזיעה.



בלימוד בסוכתו



בשמחת פורים - משמאל לימין: ר' שלמה זצ"ל בנו ר' אהרן ז"ל, חתנו ר' מרדכי שלום רוכמאן ז"ל (כשנה לפני פטירתו), חתן רמ"ש יבלחטי"א ר' משה יונה ראזנפעלד שליט"א, הילד הוא נכדו ר' אהרן ברי"א יארוויטש מחברי המערכת



מגיע לשמחה משפחתית. נראה נכדו ר' משה יונה ראזנפעלד



משוחח עם נכדו, בנו של ר' חיים אלעזר



בשמחת שבע ברכות לנכדו. מימין לשמאל: הגאון רבי מאיר זצ"ל, רבי שלמה זצ"ל מברך על הכוס, החתן הרה"צ ר' חיים מאיר קאהן שליט"א, אביו כ"ק אדמו"ר מתולדות אברהם יצחק שליט"א



עם בנו הגאון הגדול ר' מאיר חבר הביד"צ בעתות שמחה



בשמחה משפחתית



הכנסת ספר תורה לעילוי נשמתו. רוקדים חתניו ר' שלום שכנא פרענקל ור' יעקב צבי סאמעט

## ויכוח סוער

עד אחד העיד בפנינו על 'ויכוח סוער' שפרץ פעם אחר תפלת שחרית, בינו לבין החסיד ר' אהרן חיים סימון ז"ל. רבי שלמה טען שגם היום אפשר לשמור העינים, אם רוצים, ואף שיש הרבה עוברים ושבים ברחוב ומוכרחים ללכת ביניהם, אפשר להישמר. לעומתו ר' אהרן חיים, שהיה כידוע קדוש וטהור בשמירת עינו ובדיבורו ובהתמדתו המופלגת, טען, שאין זה כדבריו, אלא קשה מאד להיזהר בשמירה בתכלית, אחרי שהוא נקרא בתמידות לבתים לשפץ ולבנות, ולפני ואחרי עבודתו בלכתו ברחוב, קשה מאד... פתאום הזדעק ר' אהרן חיים לעומתו ואמר: הלא אינכם הולכים ברחוב כמעט, כל היום אתם סגורים בבית או בביהמ"ד, אני צריך ללכת בכל היום לעבודות בית...

כאן נענה ר' שלמה ואמר לו כהודאת בעל דין: הלא נסעתי כמ"פ לאמריקה לצורך הכנסת כלה, שהיתי שם שנים שלמות, ושם נסיון שמירת עינים קשה פי כמה מכאן, בפרט שעבודתי היתה לבקר בבתיים ולמצוא נגידיים וחברים, וב"ה וב"ש לא נכשלת!

וכאן הסתיים הויכוח (גם זה מכתבו של ר' נתנאל, שהיה עד לויכוח).

אכן, קידש שם שמים ברבים בכל מקום בואו בשמירת עינו להפליא. אנשים רבים שראו אותו עולה על האוטובוס קו 5 בתל אביב שמסיע לבורסה למסחר היהלומים, השתוממו למראה עיניהם איך ה'עיוור' ר' שלמה יודע בדיק איפה לרדת בלי לטעות בפסיעה קלה...

אחד מחשובי חסידי ברסלב העיד בפני כותב השורות את הסיפור דלהלן שראה במו עינו: פעם נכנסתי לבית המדרש תולדות אהרן בליל שבועות, כבר היה אחר תפלת מעריב, והבית המדרש היה ריק מאדם, אך ר'

שבהן תלוי רוב קדושתו וצדקתו של יהודי, כמבואר הרבה בספרים הקדושים.

סיפור ידוע הוא בין אנ"ש, ונביאהו כפי שסיפרו חתנו הרה"ח ר' יעקב צבי סאמעט ז"ל בהזדמנות: כידוע חותני רבי שלמה זצ"ל היה בחו"ל הרבה שנים, הוא לא הגיע אפילו אל חתונתי, ולא אל חתונת גיסי רבי מאיר. ברוב זהירותו בעיני ממונות לא היה רוצה 'לבזבז' על הוצאות הנסיעה, והיה שולח משם כסף להוצאות החתונה, ושמו שיש כסף לחתונה, שמח שיש טלפון לדבר, ואחר החופה בירך בכרכת מזל טוב, וגיסי ר' שכנא (פרענקל) הולך אותי תחת החופה... היום א"א להבין את זה, אבל בעניות של פעם היה אפשר לקרות כדברים האלה, היו חוסכים כל שקל... אצל שלשה בנים לא היה. אני זוכר את החתונה של גיסי רבי יעקב יוסף שהיתה בערב סוכות, ביום כיפור היה האויפרוף, ובחול המועד היה השבע ברכות, ובכל סעודה אצל הרבי [רבינו הזקן] התקיימה 'שבע ברכות' ושם כבר היה קצת לאכול. בשבע ברכות שלי הביאו שווארצע ברויט מיט סאלאט, אם נתנו כוס בירה כבר היה רייכע שבע ברכות...

על כל פנים, פעם בעברו ליד הבנינים הענקיים בויליאמסבורג (הידועים בשמם: די פראדזש'עקס), נרתע ר' שלמה פתאום לאחוריו כבורח מפני השריפה. מה קרה!? הצדיק ר' שלמה מרוב שמירת עינו לא היה פשוט מודע לעובדה שקיימים בנינים גבוהים וענקיים כאלו, וכאן הרים את עינו לחפש המספר אליו היה אמור להגיע, לרגע היה נדמה בעיניו שהבנין הגדול על כל קומותיו נופל עליו... יהודי נכבד שעבר לצידו בראותו המחזה המופלא מיהודי הבורח, הרגיע אותו בחיוך נרחב שאין זה אלא בנין גבוה בן ארבעים קומות!...



חופת חתנו ר' שכנא פרענקל, נראה רבינו זי"ע מסדר קידושין



בסעודת פורים, לידו בנו ר' ידידיה



עם בנו ר' ישראל יצחק במערכה על כבוד קברי ישראל



לדבר צדקה, וביקש מהתלמידים להשתתף בנתינה כמה שאפשר, אך ביקש שלא לספר זאת לר' שלמה, כי הוא יביא את כל המעות שנשארו לו... כמו"כ רבים זוכרים איך שרקד בכל כוחו בשמחת בעת עבודת ההקפות של כ"ק רבינו זי"ע.

את ה"יראת שמים" שלו היה אפשר לממש אצלו בחוש. דבר רגיל היה למצוא אותו עומד ומלמד לנכדיו או לסתם ילדים בביתו או בביהכ"נ איך ליטול ידים לאכילה כהלכה. כמו"כ היה

זהיר מאד בענייני אמנים ומזהיר לאחרים, ילדים רבים הגיעו אצלו לומר הברכות ומלמדם בנועם חן להפריד בין הדבקים ולומר התיבות בשפה ברורה ולא להגיד למשל מלך-חולם וכדו', כמו"כ היה מופלג מאד בנקיון כפיו בפרט בפחדו מממון אחרים, ועשה כל מה שביכלתו שלא להיסחף בחובות ובחשש גזל.

השאר אחריו ברכה בנים ובני בנים גדולי תורה ומרביצי תורה, ממששים בשימושה של תורה בביד"ץ פעיה"ק ובמשרת הרבנות והרבצת תורה. נלב"ע בשיבה טובה ביום י"ט כסלו תשנ"ה כשהוא בן פ"ח שנים כולן שוין

לטובה. ת.נ.צ.ב.ה.

חלק מהחומר נלקט מתוך ספר הנפלא "דער זיידע ר' שלמה" ברשותו המלאה של המו"ל הרה"ח ר' יהודה טרייטל ברי"ש סאמעט שלי"ט, ותשואות חן חן לו.

שלמה, שכבר היה לעת זקנותו, הגיע מוקדם, התיישב בצד מעריב ביהמ"ד, ואמר באש להבה 'תיקון ליל שבועות'. פתאום באמצע ראיתי בצד המזרח שהרבנית הצדקנית ע"ה - אשת הרבי זי"ע - נכנסה להדליק נרות יו"ט, והיה כאשר הבחין בזה ר' שלמה, מיד קם וברח וקפץ המדרגות עד למטה כילד צעיר ממש, וזה כבר היה לעת זקנותו, לולא ראיתי לא האמנתי, למדתי מזה לעצמי פרק ביראת שמים לכל ימי חי...!

## דביקות ברבותינו ובספריהם הקדושים

ר' שלמה היה דבוק ומקושר לצדיקי דורו, ואח"כ לרבותינו הק' זי"ע נ"ע. כל יום היה לומד בספרי רבותינו בכל חיותו ממש, כמי שלומד דף גמרא. אחד מנכדיו הרבים סיפר לנו שפעם היה ישן אצלו אתו בביתו, ולפני שינתו ראה את זקינו הגדול לומד בדברי אמונה' בפרשת נח את הקטע עה"פ "צהר תעשה לתיבה", ואחר

לימודו נאנח קלות שעדיין אין הקטע חרות על לבו כדבעי וחוזר עוד פעם, וכך חזר הדבר על עצמו כמה וכמה פעמים.

רביה"ז היה נצרך פעם סכום מסוים



## ומי יתן ותתעורר נפשי

כלי ראשון

לכבוד מערכת 'אנ"ש בלעטל' בעיה"ק ירושלים.

שלום וברכה מהכא להתם.

הבלעטל מגיע כאן לבית מדרשו בלאנדאן מדי שבוע בשבוע, החברים נהנים מזה, ושותים בצמא את דבריהם. הדברים מזכירים לי ימי קדם כשזכינו להתגדל במקום קדוש, והיינו סמוכים לכ"ק רבינו הקדוש ז"ע. במיוחד מה שכותב ידידנו ר' נתנאל שליט"א, שמביא ומזכיר לנו ומפרט כל מה שהיה מתרחש במקום הקדוש הזה במשך יובל שנים, וזה נותן לנו קצת התעוררות להתעורר מתרדמת הזמן ולחיות בהתרוממות, וכמו שאומרים בזמנו 'יחידת' לרבינו הזקן ז"ע 'ומי יתן ותתעורר נפשי מתרדמה להתאמץ בעבודתך וביראתך'.

חשבתי להעלות על הכתב כמה נקודות שזנכתי מהזמנים הללו:

א. בבלעטל פרשת נח, תיאר ר' נתנאל שליט"א האריך שרבינו ז"ל יצא מבית המדרש אחרי קבלת שבת ותפילת ערבית.

ראיתי להוסיף נקודה נוספת

ששכח לציין, כיצד היה רבינו ז"ע מסב את דרכו אז לעבר מקומו בצפון שעמד שם בעת הטיש, ועמד שם כמה רגעים מעוטר בדזיבוע, והסתכל והתבונן בנרות שבת שהיו דולקים שם, והיה זה מחזה הוד נורא.

ב. אמר לי אברך אחד פה בלאנדאן,

שלמד בבחורות בשיבת טשעבין, והיה מגיע בכל ליל שבת להסתכל בפני הקודש של כ"ק מרן רבינו זצוק"ל בעת הטיש, והיה שואף מזה חיזוק רב על כל השבוע לשמור את עצמו מחטאים, כשקיבל מזה יראת שמים ופחד מעבירה.

ונזכרתי מזה מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק ז"ע. שהיה איזה ילד באנטווערפן שהתפלל לצד הוריו אצל רבי איציקל ז"ע, ודרכו בקודש של ר' איציקל היתה לחלק בכל שבת אחר התפילה קוגל קודם לילדים ואח"כ לגדולים. ולאחר שקיבל הילד הזה את הקוגל ביום השבת קודש, הלך לביתו שהיה בבנין גבוה בן כמה קומות, והיה שם בבנין 'מעלית'. הילד התכוון לעלות במדרגות מפני קדושת שבת, ואז פגש באחד השכנים שהיה חילוני רח"ל אבל דיבר אידיש, ואמר לו בלשון חיבה: "בוא ילד, תיכנס למעלית, למה תצטרך

לעלות כל המדרגות הקשות?!", וענה לו הילד שמפחד לעשות חילול שבת, ושאל אותו החפשי "ממי אתה מפחד?", וענה הילד "פון דער רבי וואס טיילט די קוגל". לאחר מכן סיפרו זאת לרבי איציקל, ונהנה מאד מתשובת הילד, וציווה לספרו ברבים לדעת המעלה והטובה לנפש להסתובב בסביבות הצדיק.

ג. דרכו של רבינו ז"ע בעת ישבו או עומד בשולחן הטהור היתה, שהיו לו כל הזמן שתי מטפחות - טאש-טיכלעך, אחת צרורה בתוך חברתה. והנה בדרך כלל מטפחות כאלו היו משמשות לקינוח האף, ואני בקטנותי במוחי הקט התפלאתי תמיד על זה, למה צריך לקנח כל הזמן, האם רבינו מצונן בכל שבת גם בימות הקיץ? ... ועוד תמהתי, מה המטפחת האחת בתוך השניה?

אחרי שגדלתי קצת, עמדתי פעם ליד רבינו ממש (במקום שעמד שם הרה"ח ר' יוסף אייזנבערג שליט"א), ואז ראיתי איך יורדות מעיניו הטהורות נחלי דמעות, כידוע שהיה רבינו מוריד הרבה דמעות בשעת הטיש מרוב דביקות וגעגועים, אך מרחוק לא הבחינו בזה הרבה. ולכן עשה רבינו ז"ע בחכמה כדי לכסות דרכיו, ועשה עצמו כמקנח האף במטפחת החיצונית, אך באמת המטפחת השניה שהיתה שזורה בפנים הרים יותר קצת ובה ניגב דמעות עיניו.

ד. כבר הזכירו מזה, אבל אזכיר גם אני, איך היתה התעוררות גדולה בעת הזמר 'אזמר בשבחין' בליל שבת קודש, וכידוע היה כה גדול לרבינו ז"ע לכבס הנפשות בעת הניגונים הללו. אני זוכר כשהייתי בחור צעיר כבן 15 שנה, ועמדתי ליד החסיד ר' אלי' וויינבערגער זצ"ל, דער בית המדרש האט געברענגט ווי א קעסיל, הרגשתי התעוררות רבה מראשי ועד אצבע קטנה שברגלי, והבטחתי להשי"ת אז איך וועל שוין זיין וואויל, כך היה בוער בית המדרש כולו. וידוע מה שהיה רגיל רבינו ז"ע לומר תמיד שעד קידוש הוא כבר שלשת רבעי חלקים מהשולחן (75%).

ה. כששרו 'קה רבון עלם' בניגון הידוע, כשהגיעו לפסקא 'אפק ית עמן...', וכן אצל ניגוני החרדים המושרים בסוף השולחן, האט דער ביהמ"ד געברענגט, אולם רבינו היה נראה אז כישן, כשהיה מרכין ראשו, וכשגמרו חיכו עד שרבינו 'תעורר' ויאמר מה לשורר הלאה. ובקטנותי חשבתי לעצמי בראש הקטן, כיצד ייתכן שרבינו ישן עכשיו?! אולם כשהתבגרת קצת כבר ראיתי שאין זה שינה בעלמא, ויש מושג של 'דביקות'...

ו. יש לי עוד רבות להאריך, ואי"ה בהזדמנות אמשך בזה. אבל לעת עתה ראיתי לנוכח לציין, היות שזכיתי בימים אלו לבקר בארה"ק בבית מדרשו, לרגל הבר מצוה של נכדי בן בני היקר ר' אהרן שליט"א, זאת אחרי כמה שנים שלא זכיתי לבקר כאן. ראיתי לציין שיצאתי מהתפעלות שהגם שרבינו שליט"א נמצא בחו"ל, עכ"ז הכל מתנהל כהוגן, וניכר שרוחו חופפת על אנ"ש גם בהיותו במרחקים. בפרט בעת התפילות שעומדים ציבור גדול של אברכים יקרים מתחילת התפילה, ומתחילים המלחמה של "שעת צלותא שעת קרבא" באש קודש, מפסוקי דזמרא.

כמו"כ בליל שבת, מתכנס ציבור גדול ויושבים ביחד ומזמרים שירות ותשבחות, ואח"כ רוקדים 'נשמת' בשמחה. כשגמרו - התיישבתי מן הצד ללמוד ולהעביר הסדרא שמו"ת, וראיתי קבוצה של אברכים היושבים ומדברים באהבה ובאחדות דברי חסידות, וכשהתקרבו לשעת חצות התחילו לנגן 'קה אכסוף' 'רחם' 'קה רבון עלם' ועוד, והבנתי שמה שישבו ודיברו ביניהם לפני כן היו דיבורי חסידות ויראת שמים כהכנה לניגונים הללו.

אני רואה אברכים בביהמ"ד מסתובבים בטוהר פניהם, שרואים שהשכינה שורה עליהם, וכנראה שהיצר מפחד ליכנס כאן בחזקה... וכן בשלש סעודות אזא גרויסער עולם, בית המדרש מלא מפה אל פה, יושבים בדרך ארץ ומזמרים לכבוד השכינה הקדושה במתינות בדביקות להפליא, עד שמרגישים שהמקום ספוג מקדושה, ומוכן לעבודת השי"ת. וכן במקוה, כשנכנסים אין שומעים רעש, כפי שהזהירו רבותינו לא לפטפט סתם במקוה בפרט לפני התפלה, וכן הכל בתכלית הצניעות כפי שהדריכו אותנו רבותינו הק'.

אין לנו אלא להודות להשי"ת שזכינו לכל אלה, ויעזור השי"ת שנוזח תמיד להסתופף בצל הקודש אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ולעבוד השי"ת מתוך הרחבת הדעת עוד רבות בשנים, אמן.

בברכה מרובה

משה מרדכי מארקאוויטש, לאנדאן

## המעלה העקרית

שמח תשמח // גליון 59

לכב' מערכת 'אנ"ש בלעטל'.

ראיתי להעיר על מה שנכתב בשיחת הר"ר מאיר סטאריק שליט"א, אודות התקנה החדשה שהנהיג כ"ק מרן רבינו שליט"א שבחורי הישיבות לא ישתתפו בשמחות הנישואין בהיות שזה מפריע לסדרי הישיבה, והאריך בדבריו

לפרסום מכתב ניתן להשאיר הודעה ברורה בקול אנ"ש עם תוכן המכתב ולציין שזה עבור מדור 'שיח אנ"ש', ואנחנו נעלה על הכתב. כמו כן בירושלים אפשר למסור את המכתבים במשרד 'קול אנ"ש' שבחצר בית חיינו

כהן שליט"א ועוד, השמות והרשימות שמורים אצלי, ואחרי שעת לימוד, התקיים 'שיעור משניות' לעי"נ אבות התורמים הנ"ל, וכן לנשמות אנ"ש שנפטרו בשנה האחרונה ולנשמות אנ"ש שחל היאצ"ט שלהם באותו יום (מצו"ב תמונה משיעור הנ"ל).

אחרי שנה שהכולל התנהל כדבעי, קרה המעשה הנורא כשנפל ר' יוד'ל למשכב סמוך לפטירתו ולא יכול היה להמשיך בנתינת חלקו, וכן היו סיבות נוספות, ומאז צומצמו זמני הכולל ונשאר הכולל רק ל-10 דקות לשיעור המשניות, אך זה המשיך למשך עוד 20 שנה, כשאף אחד אינו יודע מי מחזיק את הכולל כל השנים הללו, עד לפטירת אבי זצ"ל לפני שנה, אז פתאום נפסק הצינור, ונתברר למפרע שאבי היה משלם מכיסו למשך כל עשרים שנים הללו, כדי להחזיק הכולל משניות!

הכולל המשיך להתקיים ע"י בניו שיחיו עד להיאצ"ט הראשון ביום ו' אב תשפ"א לעילוי נשמתו. לאחרונה בחודש האחרון נפתח שוב שערי הכולל בו לומדים ששה סדרי משנה על הסדר כל יום משעה 7 עד 7:10 כהכנה לתפילה ברוב עם במנין רבינו שליט"א.

מנאי זעירא דמן חבריא

זלמן דוב בירנהאק

שמים בהליכותיו ובהתנהגותו. ורציני להוסיף פרט חשוב מאוד שזכור בלבי מלפני 22 שנה: ודאי עדיין רבים זוכרים אותו בעמדו בלילות באשמורת הבוקר, והסתובב עם הטלפון לעורר את הלומדים ולזרום לבוא לביהמ"ד לשיעורי תורה והכנה לתפילה.

והנה מיד אחרי פטירת אביו הרה"ח המפואר ר' יואל ז"ל בשנת תשס"א, שאבי הרה"ח ר' דוד שלמה ז"ל היה בידידות איתו רבות בשנים, ביקש אבי ז"ל לייסד 'כולל בוקר' לעילוי נשמתו, וביקש ממני לבקש מהרה"ח ר' יוד'ל ז"ל אם רוצה לקחת חלק בהחזקת הכולל, ואחרי שהסכים אמר לי אבי ז"ל להתקשר לש"ב הנגיד הרה"ח ר' שמואל צבי אייזנבערג ז"ל לבקש ממנו את החלק השני בהחזקת הכולל לעי"נ אביו הרה"ח ר' יצחק ז"ל שנפטר באותו שנה בא' דחומ"ס, וכך נתייסד כולל לאשמורת הבוקר בשם 'וישכם אברהם', כשר' יוד'ל מנצח על מלאכת הנהלת הכולל ומעורר את הלומדים ממש כ"רבי יודל וועקער" בשעתו.

בכולל למדו אז 26 זקנים ואברכים למשך שעה כהכנה דרבה לתפילה במנין רבינו, וקיבלו געהאלט כל חודש (וביניהם מחשובי זקני אנ"ש הרה"ח ר' ישכר בעריש לויפער ז"ל הרה"ח ר' יוסף וואלבערג ז"ל ולהבחל"ח הרה"ח ר' יחיאל

כמה טובה גדולה היא למחותנים ובני המשפחה שיוכלו מעתה להשתתף כראוי בשמחת יקיריהם. אמנם ראיתי להוסיף, שיש להדגיש את המעלה העיקרית, והיא עצם האפשרות לקיים דברי כ"ק מרן רבינו שליט"א, וכמובן הזכייה לקיים את המטרה והשאפיה של תקנה זו - התעלות בחורי הישיבות. ומי שראה את הריקוד הנלהב של בחורי הישיבות בניגון "אשרינו מה טוב חלקנו" אחרי ששמעו דבר ה' כשנמסר לנו רצון מרן רבינו שליט"א, יודע על מה אני מדבר. בברכה ותודה על כל המאמצים הנפלאים אחד מבחורי ישיבתנו בבי"ש

## הכולל בוקר שהקים הוועקער

חסידי קדמאי // גליון 62

כבוד מערכת 'אנ"ש בלעטל'. אחדשה"ט. ראיתי מה שכתבתם על האי חסיד הקדוש ר' יוד'ל סאמעט ז"ל שהיה אש להבה ומקדש שם

מסד

האגודה לעולי ציוני רבזה"ק ז"ע

# המצוינת

שע"י חסידי תולדות אהרן

## ברכת מזל טוב

מעומק לבינו נשגב בזה ברכת מזל טוב טבא קדם האי רב פעלתא, שבחו מי ימלל, אין גומרין לפניו את ההלל, אשר ברוב כשרון פועל ועושה גדולות ונצורות למען האגודה, כדי שיוכלו תלמידים נאמנים להשתטח בציונם המצוינת של רבזה"ק, ומאז ייסוד האגודה מרבה פעלים בכל עתות רצון לסדר את ענינים על הצד היותר טוב, שלא ע"מ לקבל שום פרס וגמול, ומיוחד בסידור הנסיעה הקבועה מידי ערב ראש חודש, מרבה להטיב עם הוולת בכל עת זמן, ומקבל את כל האדם בסבר פנים יפות.

ה"ה  
האברך כפשוטו ומדרשו

### משה אהרן זעריק אויטש

מיהר  
מזכיר האגודה

בשמחה השרויה כמעטו למו"ט בהולדת בנו בכורו שיחי למזל טוב

יה"ר שיזכה לגדלו לתורה ולהופה ולמעש"ט מתוך נחת והרחבת הדעת, וזכות רבזה"ק מצוקי ארץ יגן בערו באלף המון, ונושע במהרה בתשועת עולמים ומלכינו בראשיתו כב"א.

החתונה 18 הירבס:  
אברהם יואל איילנברג  
אלין קאלר  
אלין דאלא

מסד

לומדי יעמוד היום מתקדמים אל ה' יום הולד יום בא' ולומדי יעמוד היום מתקדמים אל ה' יום הולד

## ארבעים יום קודם התחלת מסכת מכריזין!

אדהכי והכי, כבר סיימו אלפי אנ"ש עוד מסכתא בש"ס ומתקדמים צעד נוסף לסיים את כל הש"ס כולו. אל תישאר מאחור!

זה הזמן להתחדש ביתר שאת ולתכנן כבר מעכשיו את החברותא/שיעור/חבורת ז'הערב ולזכות לסיים את כל הש"ס כולו!

יום מסכת סוטה  
מסכת סוטה  
התחלת מסכת סוטה



## הארה בגשם

הגשם הוסיף לרדת, בעל המשאית המתין בסבלנות, נדהם להיות עד לוויכוח המשונה, בין גדול הדור שטוען שהבחור שלצידו יישב בנוחות ליד הנהג כי הוא חב לו הכרת הטוב, בעוד הבחור לא מסוגל להבין איך זה אפשרי. אך ה'חזון איש' לא ממהר להיכנע, חובת הכרת הטוב חשובה מהחיפזון לחסות מהגשם השוטף...



כשראה הבחור כי ה'חזון איש' איתן בדעתו, גייס טיעון חדש ומקורי "והלא איך ייראה הדבר, אם בשובנו לבני ברק יביטו האנשים ויראו שאני מתרווח לי מלפנים בעוד הרב בבאגז? כל מי שיראה זאת יבוא לחשוך בי שאינני נוהג ברב בכבוד, ותיגרם פגיעה בשמי הטוב!" טען בלהט... ה'חזון איש' האזין לטיעון ההגייוני וחכך בדעתו כמה רגעים. אך אז אורו עיניו והוא ייעץ לצעיר עצה גאונית ממפעל לבו הטהור של מרן ה'חזון איש', "הבה ניסע, אתה בחזית ואני מאחור. כשנגיע לירכתי בני ברק, נתחלף" - הציע ה'חזון איש', ולבחור הצעיר לא היתה ברירה אלא להסכים. סמוך ומכוון מבושה עלה הבחור להתיישב בקדמת המשאית, וה'חזון איש' צעד לו לאיטו לאחור, טיפס ועלה על הבאגז.

הגשם הוסיף לרדת, נהג המשאית שירך את דרכו העירה, כשהבחור יושב בנחת במושב שלצד הנהג, וה'חזון איש' בבאגז שבאחור, מאמץ את אחיזתו שלא ליפול ונרטב עד לשד עצמותיו. כשהגיעו סמוך לבני ברק, עצר נהג המשאית והשניים התחלפו, ה'חזון איש' עבר לשבת מלפנים והבחור נעמד מאחור.



בכך לא תמה ההכרת-הטוב של ה'חזון איש'. בהגיעם לביתו, ביקש ה'חזון איש' מנהג המשאית לבקש ממנו ברכה, עצה, משהו שיוכל להשיב לו טובה ולהוקירו על שהביאו לבני ברק בעיצומה של סערה חורפית. הנהג הנהן במבוכה, לא מצא בקשה מיוחדת, אך הבחור הצעיר ר' שמואל צבי קפץ על ההזדמנות...

"אם כבר אפשר לבקש, אבקש שהרב יסדר לי חברותא כלבבי" - ביקש הנער, וה'חזון איש' ניאות.

עוד באותו היום סידר לו חברותא את הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל - חתנו של ה'סטיפלער' ולימים מראשי ישיבת פוניבז', ואף ה'חזון איש' עצמו קבע עמו חברותא אישית, כל יום בשעת טיול הבוקר וגם בשעת ערב...

וכאור באפילה הבליחה לפתע משאית ישנה על הכביש. נהג המשאית היה יהודי חרדי והוא הבחין בצעיר וזקן שעומדים בסערה ומחכים לטרמפ, והתרגש לנוכח המצוה שנפלה לידו בתחילת היום והאט מיד את מהירותו כדי לעזור ולהעלותם אליו.

כשקרב והבחין שה'חזון איש' בכבוד ובעצמו עומד ומחכה לחסדיו, הוא התרגש מאוד ומחץ את הבלמים בהפתעה.



הנהג עצר בשולי הדרך והמתין לעלייתם של ה'חזון איש' והבחור לקבינת המשאית, אך לתדהמתו הוא ראה שהשניים מתמהמהים. הוא ניסה לתהות על דבר העיכוב וחשב על סיבות ועילות שונות העוללות לגרום ל'חזון איש' להימנע מלעלות למשאית.

"רבי" הוא צעק ממרומי מושבו "המשאית שייכת אלי. לא שאלתי אותה, היא שלי. הרב לא צריך לחשוש מלעלות, אני שמח על הזכייה לעזור לכבוד הרב שליט"א."

הגה"ק ה'חזון איש' שמע את דברי הנהג וסימן לבחור הצעיר לעלות ולהתיישב במושב היחיד ליד הנהג, והתחיל לפסוע לבאגז הפתוח מאחור...

או אז שם הנהג לב לויכוח המעניין המתחולל כאן. "לא יתכן!" קרא הבחור המבוהל, "הרב יעלה וישב על יד הנהג, ואני אעלה לבאגז" מאחור. רבן של ישראל ייסע כמו קרטון סחורה, בעוד אני אשב מלפנים?!" קרא בזעזוע.

ה'חזון איש' חיך, והשיב לו "הלא הגעת אתי לטיול בוקר, ליווית אותי במסירות. אני חייב לך הכרת הטוב, ואני מבקש לגמול עמך טובה ולהעניק לך את המושב הטוב יותר במשאית - על יד הנהג. אני כבר אסתדר!". ה'חזון איש' החל לפנות לעבר המטען.

לרגע התאבן הבחור מרוב תדהמה, ואז התחיל לרוץ אחר הגאון והתחנן "רגע, והלא אני הוא שביקשתי להצטרף לטיול, העונג והכבוד כולו שלי! הרב הוא שגמל עמי טובה במתן האפשרות להלך עמו בצידי הדרכים! הוא הטה את כובעו לכל הצודדים ולא ידע להיכן יוליך את בושותו, "יעלה נא הרב ל'קבינה' ויתפוס מקומו על יד הנהג, ואני אתנוודד לי בבאגז" מאחור!" כמעט תבע.



גשם זלעפות פגש את שני המטיילים ללא התראה מוקדמת.

כמויות נדיבות של מטר סוער נשרו בין עצי הפרדס, שלא הצליחו לתת מחסה לשני החוסים בצילם. הם נשטפו לגמרי בסופת מזג האוויר הסוער.

איך יוצאים מכאן?



הבוקר התחיל דווקא עם שמים חפים מעננים. לא היה זכר לסופה המתקרבת ובאה, ולכן לא השתהה מרן הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע לאחר תפילת הותיקין, ויצא מיד להליכת הבוקר הקבועה בפרדסים שבשולי בני ברק כמצות רופאיו.

כשהבחין בחור צעיר כי גאונם של ישראל מתכוונן לצאת לטיולו, קפץ מיד על ההזדמנות להתלוות אליו. הבחור, ר' שמואל צבי קובלסקי ז"ל שהרבה להסתופף בצילו של ה'חזון איש', אבה להצטרף לטיול היומי ולשאוב אוצרות ופנינים יקרים מהמלך כשהוא בשדה. ה'חזון איש', שהאיר פנים לכל נער וצורב שחשקה נפשו בתורה, ניא את לבקשה וכך יצאו גאון ישראל עם הבחור הצעיר לטיול השזור שיחה בדברי תורה.

בתחילה היה הכל רגוע, רוח נדיבה נשבה בין העצים ובידרה את העלים, צעדיהם הגינוחים רמסו את האבנים ואת הענפים הקטנים שנשרו על האדמה היבשה. ה'חזון איש' נשען על מקלו ושאל אויר צח וצונן של ערפילי הבוקר.

לפתע החלו השמים להתכסות בעבים, הרוחות החלו לנשוב בחזקה והביאו בכנפיהן עננים שחורים שהאפילו על אור השמש, תוך דקות ספורות החלו ממטרים עזים להינתך על הארץ.

ה'חזון איש' והבחור המלווה החלו להתבוסס בכופץ הפרדסי. היה ברור שצריך להימלט מהגשם העירה, אך לא היה טעם לנסות לחזור לבני ברק רגלית. כברת דרך הגונה חצצה ביניהם ובין העיר.

הם נעמדו אפוא לצד הכביש העוקף את הפרדס והמתנינו לטרמפ שיחזירם בני ברק.

הגשם השוטף הלך והתחזק בעוד הכביש ריק, והמים כבר החלו מנטפים מבגדיו של הגאון. בסתר לבו כבר התפלל ר' שמואל צבי שכבר יגיע איזשהו רכב גואל, שלא יתחלל כבוד התורה.

או אז שם הנהג לב  
לויכוח המעניין  
המתחולל כאן. "לא  
יתכן!" קרא הבחור  
המבוהל, "הרב יעלה  
ויישב על יד הנהג, ואני  
אעלה לבאגז' מאחור.  
רבן של ישראל ייסע  
כמו קרטון סחורה,  
בעוד אני אשב  
מלפנים!?" קרא  
בזעזוע.

הר"ר יוסף שלום לויפער



## קנה מידה קטונתי מכל החסדים

כשמדברים מענין הכרת הטוב - שסיפור זה מצביע לנו עד כמה גדולי ישראל הקפידו עליו - צצה מיד השאלה למה אומרים 'הכרת הטוב' ולא השלמת או גמילת הטוב. התירוץ פשוט: המטרה היא לא לשלם על טובה, אלא 'להכיר בטובה', ולהחיות על כך.

הכרת הטוב היא מידתו של יהודי, שמביאה אותו להכרת הטוב כלפי השי"ת, המטיב האמיתי והזן ברחמיו את הכל. מובא בדברי חז"ל שמושה רבינו לא הכה את הנילוס כהכרת הטוב על שהחזיק אותו בתיבה בניקותו, ושיעקב אבינו פתח חנות בזול בעיר שכס כאות הכרת טובה (בראשית רבה עט, ו), אך המטרה והתכלית של הכרת הטובה, היא להכיר במי שטוב ומטיב לבריותיו. המקור העיקרי לכך הוא כמובן מצות ביכורים שכל עיקרה נועדה לומר ש"אינך כפוי טובה".

מסופר כי פעם הגיע יהודי לרבו ואמר שהשי"ת גמל עמו חסדים מרובים ביותר, והוא חש 'הכרת הטוב' עצומה, והוא רוצה לדעת איזה דבר יוכל להחזיר להשי"ת, ענה לו הצדיק: "הדבר הגדול ביותר שתוכל לעשות, זה להישאר חייב... אנחנו לא יכולים להשיב לה' אשר הכל שלו, אנחנו כן יכולים להכיר בכך שהכל שלו. וזו עצמה המטרה.

וכך אנו מוצאים בפרשתנו, שכך נהג בחיר האבות יעקב אבינו כשבא להתפלל לפני ה' שיצילנו מיד אחיו עשיו ואמר "קטנתי מכל החסדים", אני חייב הכרת הטוב כלפי השי"ת. אינני יכול לגמול לו מאומה על רוב הטובה, אבל אני יכול להכיר בכך, ואף גם זאת רק בחסדו הגדול.

## בידול בסופגניות חלביות

לאור הריבוי בסוגי סופגניות חלביות,  
שעלולים לגרום למכשולות.

## יסומנו סופגניות חלביות בסימון בולט

ע"י נעיצת דגלון בצבע כחול  
עם כיתוב "חלבי"  
על נל סופגניה חלבית.

על הציבור לשים לב לסימון זה, כדי לא להיכשל ח"ו.

בס"ד, כסלו תשפ"ג. ועד הכשרות שע"י הבד"צ העדה החרדית  
ירושלים ת"ו





# לעיבודו גשמת

ברכתנו שלוחה לחברינו  
היקרים אנ"ש וידידי בית חיני

# שמחת בלעטל



## 🕎 הילולא רצדיקיא

יום הטישי  
וישלה י"ד  
כסלו

ראובן בן יעקב  
משבטי יהוה  
בא שיח

רבי מנחם נחום  
משטיפינענט ב"ר  
ישראל טרוזין  
תיכ"ט

רבי יעקב יצחק  
מזאבנא ב"ר ישראל  
אלימלך  
תיכ"ט

רבי מרדכי טווערסקי  
מראדען - טשערנאבול  
ב"ר מנחם נחום  
תיכ"ט

רבי יעקב משה  
ב"ר ישכר בעריש  
מוזאריכוו (דברי העם)  
תיכ"ט

יום שישי  
וישלה ט"ו  
כסלו

רבי הקדוש רבי יהודה  
תגשיא בן רובן שמעון בן  
גמליאל - מסדר המעשה  
גא תקנ"ג

רבי יחיאל מיכל  
מברענא ב"ר דוד החיו  
מסטעפני  
תי"ט

רבי שמחה בונים  
ב"ר אברהם שמואל  
בנימין סופר (שבת סופר)  
תיכ"ט

רבי דוד מסקווירא ב"ר  
יעקב  
תי"ט

יום שבת  
וישלה ט"ז  
כסלו

רבי מנחם מאמשיטוב  
ב"ר יעקב דוד  
תיכ"ט

יום שני וישב  
י"ה כסלו

רבינו אברהם בן משה  
(בן הרמב"ם)  
רא תקנ"ו

רבי אריה לייב מפוזנא  
ב"ר יוסף  
תנ"ז

רבי ברוך מנעיוכין ב"ר  
יחיאל מיכל, בן הרבנית  
ארי בת הכעש"ט חק'  
בזנינא נהורא  
תיכ"ט

רבי ברוך ב"ר מנחם  
מענדל מויניץ (אב"ד  
ברוך)  
תיכ"ט

רבי יוחנן ב"ר  
דוד טברסקי -  
מראחמסטרעוויקא  
תשכ"ב

## 🕎 יארצייט אנ"ש

יום הטישי  
וישלה י"ד  
כסלו

הרה"ח רבי יעקב פנחס  
ב"ר מנחם מענדל  
פעלדמאן ז"ל, בעמח"ס  
כיבוה אב ואם, ועוד  
תשע"ז

העדה נחמה חוה ע"ה  
בת"ר אהרן בוגנ"א  
יאראוויטש ז"ל  
תשכ"ב

יום שבת  
וישלה ט"ז  
כסלו

מרת חנה ברכה ע"ה  
בת"ר ישעיה דייטש  
ז"ל אשת הרה"ח ר' אהרן  
בראנדסראפער ז"ל (רא)  
השאורה זש"ק)  
תשע"ז

יום שני וישב  
י"ה כסלו

רבי יצחק ב"ר יעקב שבתר,  
בני ברק  
תשמ"ה

מרת יוטא לאה ע"ה  
בת"ר יששכר דוב הכהן  
ז"ל אשת הרה"ח ר' אריהו  
וויינבערגער ז"ל  
תשמ"ט

מרת פנינה פעסיל ע"ה  
בת"ר אברהם החיו ז"ל  
אשת יכלהט"א הרה"ח  
ר' ישראל יצחק דימאנט  
ש"י"א  
תש"ז

יום שיש  
וישבה י"ט  
כסלו

הרה"ח ר' שלמה  
ב"ר יהודה טרייטל  
בראנדסראפער ז"ל  
תשנ"ה

יום רביעי  
וישבה כ"י כסלו

מרת עטיל בילא ע"ה  
בת"ר אברהם ברוך  
ז"ל אשת הרה"ח ר' מאיר  
פוקס ז"ל  
תשע"ז

רבי יקותיאל  
שמעלקא ב"ר משה  
יהודה לייב מסאסוב  
תיכ"ט

רבי יוסף יצחק  
שניארסאהן מאורווש  
ב"ר מנחם מנחם  
מליובאוויטש  
תל"ז

יום שיש  
וישבה י"ט  
כסלו

רבי דוב בער ב"ר  
אברהם המגיד  
ממעורוש בעל מעד  
דבריו ליעקב  
תקנ"ג (לא התקן)

רבי שמואל יהודה  
לייב ראבינאוויטש אב"ד  
לינץ ב"ר גדליה  
תקנ"ח

רבי ישעיה אב"ד נאהור,  
מילוב, קאאוב ב"ר  
מרדכי בנעט אב"ד  
ניקישבורג  
תיכ"ז

רבי אלעזר יוקח ב"ר  
שלום מבנעריא  
תיכ"ט

רבי חיים צבי עררעייך  
אב"ד מאד ב"ר יעקב  
קצה המטה על מטה  
אפרים, שיעי חיים על  
שעי אפרים)  
תיכ"ז

יום רביעי  
וישבה כ"י כסלו

רבי פייביש ב"ר דוב  
בעריש מקרענעין  
(משנת הכמים) (חותנו שר  
רבי אברהם המראך)

רבי משולם פייביש  
החיו (ויש רבני אנה)  
ב"ר אהרן משה החיו  
הערער, מוזאריוו  
תקנ"ה ויא כ כסלו ויא ככ

רבי בנימין זאב וואלף  
סג"ל החיו ב"ר שמואל  
מבארטא (תרמוד רבי  
פנחס מקורין)  
תקפ"ז

רבי דוב בער (בעריש)  
מאופעיצין ב"ר משה  
(תרמוד החוח) דב"ד  
צדיקים  
תקצ"ח

רבי אברהם משולם  
ולמן לנדא מקורעניץ  
ב"ר הערש יחסן (צבי)  
(תרמוד בעל התניא)  
תקצ"ט

רבי אברהם בן רבי  
ישראל מאיר (בן)  
התפין חיים) הובא בסוף  
ביאור הרכה ס' ש"ב,  
תיכ"ט

## בחדרת קודש שלוחה כזה ברכת מול טוב להוד כ"ק רבינו עט"ר שליט"א

לדני שמחת נישואי נכדו הבחור יוסף מאיר נ"ו  
בן בנו הרה"צ מוה"ר אהרן שליט"א  
אב"ד קהילתנו במאנסי  
חתן כ"ק ארמו"ר מקרעטשניף סנעט שליט"א  
עב"ג בת הרה"צ מוה"ר יעקב אריה לאבין שליט"א מוירטשטוב מאנסי  
בן הרה"צ מוה"ר אלכסנדר סנדר ליפא זצ"ל  
חתן הרה"צ מוה"ר חיים יוסף לייטנער שליט"א  
אב"ד מאנטעוידעא  
שמחת החתונה התקיים ביום שני פרשת וישב  
באולם עטרת שטראנא - מאנסי  
סימן טוב ומול טוב יהא לנו ולכל ישראל אמן

### ה השפחה כמעונם

הרה"ח ר' יעקב לעפלער שליט"א - מאנסי  
בן הרה"ח ר' מנחם ז"ל  
לדני שמחת אירוסיו בתו עב"ג החתן אהרן נ"ו  
בן הרה"ח ר' משה פלישמאן שליט"א - מאנסי

הרה"ח ר' יואל לעפלער שליט"א - מאנסי  
בן הרה"ח ר' מנחם ז"ל  
לדני שמחת אירוסיו בתו עב"ג החתן וואלף נ"ו  
בן הרה"ח ר' יואל פריינד שליט"א - מאנסי

הרה"ח ר' משה לויפער שליט"א - מאנסי  
בן הרה"ח ר' שמואל שליט"א  
לדני שמחת הרב מצוה לבנו חיים נ"ו

### להודת צאצאים - ירושלים

הרה"ח אברהם ישי האפמאן החיו  
בן הרה"ח ר' שלום מרדכי שליט"א  
חתן הרה"ח ר' בנימין אליעזר פערל שליט"א  
לדני שמחת בחולדת הבן

הרה"ח משה אהרן ועליקאוויטש החיו  
בן הרה"ח ר' שלמה אלכסנדר שליט"א  
חתן הרה"ח ר' פנחס ברענאק שליט"א  
לדני שמחת בחולדת הבן

הרה"ח שמעון קרויס החיו  
בן הרה"ח ר' שמואל שליט"א  
חתן הרה"ח ר' מרדכי סימון שליט"א  
לדני שמחת בחולדת הבן

### בית שמש

הרה"ח ישראל פאמפ החיו  
בן הרה"ח ר' שאול דוד שליט"א  
חתן הרה"ח ר' בנימין מארקאוויטש שליט"א  
לדני שמחת בחולדת הבת

הרה"ח יצחק פערלדנאן החיו  
בן הרה"ח ר' נחום שליט"א  
חתן הרה"ח ר' בנימין מארקאוויטש שליט"א  
לדני שמחת בחולדת הבת

### מאנטשעסטער

הרה"ח יצחק דאוידאוויטש החיו  
בן הרה"ח ר' יעקב שליט"א  
חתן הרה"ח ר' אהרן ועליקאוויטש שליט"א  
לדני שמחת בחולדת הבת

### יום ראשון פרשת וישב

הרה"ח אברהם אייזנער שליט"א - בי"ש  
לדני שמחת נישואי בנו ישראל נ"ו  
עב"ג בת הרה"ח ר' שמואל מרדכי פרידמאן  
שליט"א - ירושלים  
באולם אנולייט - ענת ירושלים

הרה"ח ר' פנחס יעקב אייזנער שליט"א - ירושלים  
לדני שמחת נישואי בנו ישראל נ"ו  
עב"ג בת הרה"ח ר' משה ברא"כ עטליב שליט"א  
- ירושלים  
באולם פארהאנד - בי"ש

הרה"ח ר' יוחנן קארון שליט"א - בי"ש  
בן הרה"ח ר' נתן שליט"א  
חתן הרה"ח ר' שלמה הירש שליט"א  
לדני שמחת הרב מצוה לבנו מרדכי נ"ו  
באולם שערי שמחה - דושנסקאי - בי"ש

הרה"ח ר' משה איינהורן שליט"א - טבריה  
בן הרה"ח ר' שלמה ברוך ז"ל  
חתן הרה"ח ר' אהרן ליכטנשטיין שליט"א  
לדני שמחת הרב מצוה לבנו יוסף בעריש נ"ו  
באולם עולי ארבל - טבריה

### יום שני פרשת וישב

הרה"ח ר' יואל סאקס שליט"א - ירושלים  
בן הרה"ח ר' ישראל אליעזר שליט"א  
חתן הרה"ח ר' יוסף שמואל קרויזשניץ שליט"א  
לדני שמחת הרב מצוה לבנו שמעון דוב בער נ"ו  
באולם פארהאנד - בית יעקב הישן

### יום שיש פרשת וישב

הרה"ח ר' ישעיה אשר ועלי פערלמאן שליט"א  
- בי"ש  
בן הרה"ח ר' מנחם מענדל שליט"א  
חתן הרה"ח ר' אפרים פישל קרויס שליט"א  
לדני שמחת הרב מצוה לבנו יואל נ"ו  
באולם פארהאנד - דושנסקאי - בי"ש

### יום רביעי פרשת וישב

הרה"ח ר' אהרן בריינער שליט"א - בי"ש  
לדני שמחת נישואי בנו יוסף נ"ו  
עב"ג בת הרה"ח ר' אברהם ארטמאן שליט"א  
- ירושלים  
באולם עסטרייכער - בי"ש